

Riigikogu õiguskomisjoni istungi protokoll nr 141

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 28. september 2026

Algus 11.15, lõpp 13.16

Juhataja: Madis Timpson (esimees)

Protokollija: Selena Eenmaa (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Anti Poolamets, Valdo Randpere, Stig Rästa, Vilja Toomast, Varro Vooglaid

Komisjoni ametnikud: Raini Laide (nõunik-sekretariaadijuhataja), Linnar Liivamägi (nõunik)

Kutsutud: Riigikogu liikmed Henn Põlluaas ja Priit Sibul, Siseministeeriumi õigusnõunik Marju Aibast ja nõunik Riita Proosa, Kaitseministeeriumi õigusosakonna juhataja Kristel Urke ja õigusloome nõunik Elise Saar, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse kaitsetööstusparkide portfelli juht Ivar Kaldasaun, Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi tehnikaosakonna kohtuekspert Olger Nõmm (2. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna vabakutsete talituse nõunikud Maarja Roht ja Aleksandr Logussov (3.-4. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi karistusõiguse ja menetluse talituse nõunik Steven Andrekson ning arenduse ja kriminaalstatistika talituse nõunik Andra Reinomägi (5. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud relvaseaduse ja lõhkematerjaliseaduse muutmise seaduse eelnõu (855 SE) teise ja kolmanda lugemise ettevalmistamine
3. Ettekanne: Justiits- ja Digiministeeriumi väljatöötamiskavatsuse tutvustus pankrotiseaduse ja kohtutäituri seaduse muutmise seaduse eelnõu koostamiseks
4. Ettekanne: Justiits- ja Digiministeeriumi väljatöötamiskavatsuse tutvustus täitemenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu (täitemenetluse peatamise regulatsiooni muutmine) koostamiseks
5. Ettekanne: Justiits- ja Digiministeeriumi väljatöötamiskavatsuse tutvustus karistusseadustiku muutmise seaduse eelnõu (lastevastaste seksuaalkuritegude aegumistähtaegade pikendamise) koostamiseks
6. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu õiguskomisjoni nädala (28.09.2026-04.10.2026) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 28. september 2026 kell 11.15

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud relvaseaduse ja lõhkematerjaliseaduse muutmise seaduse

eelnõu (855 SE) teise ja kolmanda lugemise ettevalmistamine

3. Ettekanne: Justiits- ja Digiministeeriumi väljatöötamiskavatsuse tutvustus pankrotiseaduse ja kohtutäituri seaduse muutmise seaduse eelnõu koostamiseks

4. Ettekanne: Justiits- ja Digiministeeriumi väljatöötamiskavatsuse tutvustus täitemenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu (täitemenetluse peatamise regulatsiooni muutmine) koostamiseks

5. Ettekanne: Justiits- ja Digiministeeriumi väljatöötamiskavatsuse tutvustus karistusseadustiku muutmise seaduse eelnõu (lastevastaste seksuaalkuritegude aegumistähtaegade pikendamise) koostamiseks

6. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 29. september 2026 kell 14.00

1. Vabariigi Valitsuse algatatud võlaõigusseaduse, krediitiasutuste seaduse ning makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse muutmise seaduse (finantspettuste ennetamine ja tõkestamine) eelnõu (936 SE) teise ja kolmanda lugemise ettevalmistamine

2. Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, Jaak Aab, Ester Karuse, Tanel Kiik, Andre Hanimägi, Züleyxa Izmailova algatatud võlaõigusseaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (finantspettuste ennetamine ja tõkestamine) eelnõu (929 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

3. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud relvaseaduse ja lõhkematerjaliseaduse muutmise seaduse eelnõu (855 SE) teise ja kolmanda lugemise ettevalmistamine

Madis Timpson sõnas sissejuhatuseks, et eelmisel eelnõu arutelu istungil toimus kaasamisring, kus huvirühmad said enda seisukohti esitada. Täna sel istungil on plaanis üle vaadata eelnõule esitatud muudatusettepanekud.

Esimees andis esimeste muudatusettepanekute tutvustamiseks sõna Siseministeeriumi (SIM) esindajale ning viis samaaegselt läbi hääletused.

Marju Aibast tutvustas muudatusettepanekuid nr 1-2:

1. Asendada eelnõu § 1 punktis 2 RelvS § 1¹ lõike 7 punkti 2 sõnastuses sõna „ja“ sõnaga „või“.

***Selgitus:** Tegemist on tehnilist laadi muudatusega, millega RelvS § 1¹ lõike 7 punktis 2 asendatakse sõna „ja“ sõnaga „või“, et säte hõlmaks nii Kaitseliidu tegevliikmeid kui ka toetajaliikmeid eraldi.*

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast)

2. Muuta eelnõu § 1 punktis 3 RelvS § 1¹ lõike 7 punkti 3 ja sõnastada see järgmiselt:

„3) paragrahvi 1¹ lõike 7 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) riigieelarvest tegevustoetust saava reservis olevate isikute esindusorganisatsiooni (edaspidi *esindusorganisatsioon*) liige.”;“.

Selgitus: Tegemist on tehnilist laadi muudatusega, mis parandab sätte loetavust ega muuda eelnõuga kavandatud regulatsiooni sisu.

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast)

Madis Timpson andis järgneva muudatusettepaneku tutvustamiseks sõna Kaitseministeeriumi (KAM) esindajale.

Kristel Urke tutvustas muudatusettepanekut nr 3:

3. Täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 7 (järgnevate p-de numeratsioon muutub) järgmises sõnastuses:

„7) paragrahvi 3 lõike 2 punkti 2 täiendatakse pärast sõnu „valitsemisala asutustele“ sõnadega „ja Kaitseliidule“;“.

Selgitus: Relvaseaduse (RelvS) § 3 lõike 1 punkt 2 sätestab sõjaväerelva definitsiooni. Selle kohaselt on sõjaväerelv relv, mis on ette nähtud Kaitseministeeriumi valitsemisala asutustele teenistusülesannete või teenistuskohustuste täitmiseks. Samas on seadusandja tahe olnud selgelt hõlmata sõjaväerelva mõiste ka Kaitseliidu relvadega. Näiteks 2018. aasta RelvS (615 SE) seletuskirjast nähtub, et sõjaväerelv on relv, mis on põhiliselt ette nähtud Kaitsevägele ja Kaitseliidule lahingutegevuseks ning Kaitsevägele, Kaitseliidule ja Kaitseministeeriumi valitsemisala asutustele teenistusülesannete täitmiseks. Lisaks, RelvS § 3 lg 6 sätestab kaitseministri volitusnormi, mille alusel nähakse ette sõjaväerelvade ja nende laskemoona ning lahingumooni käitlemise nõuded ja kord. Kõnesolev määrus reguleerib ka Kaitseliidu omandis olevaid relvi ja nende üleandmise, laenutamise ja muude käitlemistoiimingute tegemise korda. Seega on vajalik, et ka RelvS tooks selgelt välja, et sõjaväerelva kasutab ka Kaitseliit ning sellistele relvadele kohaldatakse RelvS § 3 lõike 6 alusel kehtestatud määrust.

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Anti Poolamets, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast).

Marju Aibast tutvustas muudatusettepanekuid nr 4-5:

4. Muuta eelnõu § 1 punkti 12 (RelvS-i § 17 lõiget 1) ja sõnastada see järgmiselt:

„12) paragrahvi 17 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Laskemoon on terviklik padrun või selle komponent, kui selle soetamiseks on käesoleva seaduse § 19 lõike 3 kohaselt vajalik käesoleva seaduse §-des 32 ja 34 sätestatud soetamisluba või relvaluba.”;“.

Selgitus: Eelnõu § 1 punktis 11 esitatud RelvS-i § 17 lõike 1 kohaselt on laskemoon terviklik padrun või selle komponent. Tulenevalt Eesti Relvaomanike Liidu tähelepanekust, teeme ettepaneku sätte sõnastust täpsustada selliselt, et laskemoonaks loetakse terviklik padrun või selle komponent **ainult juhul**, kui selle soetamiseks on vaja luba.

Kehtiv RelvS eristab padrunikomponente nende ohtlikkuse ja käibepiirangute järgi. RelvS § 17 lõike 1 järgi koosneb laskemoon püssirohust või muust paiskelaengust, sütikust, kuulist, haavlist või muust lendkehast ning padrunikestast. RelvS § 18 kohaselt on piiramata tsiviilkäibega padrunikomponent kuul, haavel või muu lendkeha ja padrunikest. Seega on kehtivas seaduses juba tehtud sisuline vahetegu komponentide vahel, mille käive vajab rangemat kontrolli, ning komponentide vahel, mis eraldiseisvalt samaväärset ohtu ei kujuta. Muudatusettepaneku eesmärk on vältida seaduse senise loogikaga vastuolus olevat tõlgendust. Täpsustatud sõnastus seob padrunikomponendi laskemoonaks lugemise selgelt loa nõudega. See tähendab, et terviklik padrun on jätkuvalt laskemoon, kuid padrunikomponent loetakse laskemoonaks üksnes juhul, kui selle soetamiseks on RelvS § 19 lõike 3 kohaselt vaja RelvS §-des 32 ja 34 sätestatud soetamisluba või relvaluba.

Selline lahendus on kooskõlas ka Euroopa Liidu tulirelvadirektiivi loogikaga. Direktiivi järgi hõlmab laskemoona mõiste terviklikku padrunit või selle osakomponente üksnes tingimusel, et asjaomases liikmesriigis on nende komponentide jaoks vajalik luba. Kuna Eestis ei ole kuuli, haavli, muu lendkeha ega padrunikesta soetamiseks luba nõutav, ei tuleks neid komponente ka eraldiseisvalt käsitada laskemoonana.

Täpsustus aitab säilitada kehtiva regulatsiooni põhimõtte, mille kohaselt on rangemalt kontrollitud need komponendid, mis võivad eraldiseisvalt kujutada suuremat ohtu, eelkõige püssirohi ja sütikud. Samal ajal välistab see võimaluse, et piiramata tsiviilkäibega komponente käsitatakse üksnes definitsiooni muutmise tõttu laskemoonana.

Muudatusettepanek parandab õigusselgust ning tagab, et relvaomanike, laskespordiklubide, lasketiirude, ettevõtjate ja heausksete tavakodanike õigusi ei piirata rohkem, kui on avaliku korra ja riigi julgeoleku eesmärgil vajalik.

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Anti Poolamets, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast).

5. Täiendada eelnõu § 1 uute punktidega 18 ja 19 (muutes järgnevate punktide numeratsiooni) järgnevas sõnastuses:

„18) paragrahvi 19 täiendatakse lõigetega 2¹ ja 2² järgmises sõnastuses:

„(2¹) Piiratud tsiviilkäibega laskemoon on piiratud tsiviilkäibega relvas kasutatav laskemoon, püssirohi ja sütikud.

(2²) Piiratud tsiviilkäibega laskemoona hoitakse käesoleva seaduse §-s 46 sätestatud nõuete kohaselt.“;

19) paragrahvi 19 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Piiratud tsiviilkäibega relvadele mõeldud laskemoona, püssirohtu ja sütikuid ei või soetada käesoleva seaduse § 29 lõikes 1² nimetatud 15-18-aastane isik paralleelrelvaloa alusel.“;

Selgitus: Muudatusettepanekus esitatud eelnõu § 1 uue punkti 18 eesmärk on parandada õigusselgust ning korrastada seaduses kasutatavat terminoloogiat seoses laskemoona ja selle komponentidega.

Kehtivas RelvS-s kasutatakse paralleelselt mõisteid „laskemoon“, „püssirohi“ ja „sütikud“, kuid puudub neid ühendav selge ja üheselt mõistetav kategooria. Samas on ilmne, et tegemist on esemetega, mille tsiviilkäive on piiratud ning mille suhtes kehtivad rangemad nõuded nii soetamisel, käitlemisel kui ka hoiustamisel. Eraldi loetelude korduv kasutamine mitmetes sätetes muudab seaduse teksti kohati raskesti jälgitavaks ning võib tekitada praktikas tõlgendamisraskusi.

Ettepanekuga lisatav lõige 2¹ defineerib mõiste „piiratud tsiviilkäibega laskemoon“, hõlmates selle alla piiratud tsiviilkäibega relvas kasutatava laskemoona, samuti püssirohu ja sütikud. Tegemist ei ole uute piirangute kehtestamisega, vaid olemasoleva regulatsiooni süstematiseerimise ja selgemaks muutmisega. Kõnealused esemed on juba kehtiva RelvS-i alusel piiratud tsiviilkäibega ning nende käsitlemine ühtse mõistena aitab vältida tarbetut dubleerimist ja ebaselgust.

Lõikega 2² seotakse nimetatud mõiste üheselt RelvS §-s 46 sätestatud hoiustamisnõuetega. See tagab, et puudub kahtlus, milliste esemete suhtes vastavaid nõudeid kohaldatakse. Praktikas aitab see kaasa ühtsele arusaamale nii relvaomanike, ettevõtjate kui ka järelevalveasutuste seas ning vähendab tõlgendusvaidluste tekkimise võimalust.

Muudatus on oluline ka laiemas kontekstis, arvestades eelnõus kavandatavaid muudatusi laskemoona definitsioonis. Selge eristuse loomine piiratud tsiviilkäibega laskemoona osas aitab vältida olukorda, kus erineva ohtlikkuse ja käibepiiranguga esemed käsitatakse ühtmoodi. Seeläbi säilib kehtiva regulatsiooni sisuline loogika, mille kohaselt kohaldatakse rangemaid nõudeid üksnes nendele esemetele, mille käitlemine kujutab endast suuremat riski avalikule korrale ja julgeolekule.

Kokkuvõtvalt aitab muudatusettepanek parandada seaduse arusaadavust ja rakendatavust, ilma et see laiendaks kehtivaid piiranguid või seaks täiendavaid kohustusi õiguspärastele relvaomanikele ja teistele isikutele.

*Muudatusettepanekus esitatud **eelnõu § 1 uue punktiga 19** sätestatakse üheselt, et 15–18-aastane noor, kellel on paralleelrelvaluba, ei või ise osta laskemoona, püssirohtu ega sütikuid, mis on mõeldud piiratud tsiviilkäibega relvadele.*

Kuigi paralleelrelvaluba võimaldab alaealisel teatud tingimustel relva kasutada, ei anna see talle täielikku õigust relva iseseisvalt käidelda. Laskemoon ja selle komponendid on iseseisvalt ohtlikud ning nende hankimine eeldab suuremat vastutust ja kogemust. Seetõttu on põhjendatud, et nende soetamine jääb täisealise relvaloa omaja ülesandeks. Nii väheneb risk, et laskemoona kasutatakse valesti, satub kõrvaliste isikute kätte või rikutakse ohutusnõudeid.

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Anti Poolamets, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson).

Henn Põlluaas kommenteeris, et paukmoon ei tohiks selle sätte alla minna, kuna selle soetamiseks ei ole relvaluba vaja.

Riita Proosa vastas, et uue regulatsiooni kohaselt on tulirelvas kasutamiseks mõeldud paukmoona soetamiseks vaja ka vastava tulirelva luba.

Valdo Randpere märkis, et varasemas eelnõu arutelus kritiseeriti sellist ettepanekut põhjalikult ning on üllatav, et ettepanek on endiselt eelnõus. Tema hinnangul ei peaks paukmoon või siis akustilise relva paukpadrunid kuuluma piiratud käibesse ega eeldama luba. Ta meenutas varasemat arutelu mutilõksude ja stardipüstolite üle, mis kasutavad samuti paukmoona ning küsis, miks soovitakse luua olukord, kus inimene peaks sisuliselt ka mutilõksu jaoks relvaluba taotlema.

Riita Proosa vastas, et selle küsimuse selgitamiseks on istungile kaasa palutud Eesti

Kohtuekspertiisi Instituudi (EKEI) ekspert, kes saab anda ülevaate paukpadrunite ohtlikkusest.

Olger Nõmm sõnas, et varasemas arutelus käsitleti üldjoontes õigeid asjaolusid, kuid termineid kasutati liiga üldistatult. Ta selgitas, et ei ole olemas paukpadrunit kui sellist, vaid on eraldi tulirelva, mutilõksu, hoiatus- ja signaalrelva ning ehitus- ja montaažipüstoli paukpadrunid. Neil kõikidel on erinevad kaliibrid ja kasutusotstarbed ning need ei ole mõeldud ristikasutamiseks. See tähendab, et kuigi suure vaevaga võib kindla paukpadruni kasutamine teistsuguses relvas mõnikord õnnestuda, on see puhas juhus.

Ta rõhutas, et tulirelva paukpadrunit saab kasutada üksnes tulirelvas või akustilises relvas. Seda ei saa kasutada mutilõksus ega hoiatus- ja signaalrelvas, sest kaliibrid on erinevad. Seetõttu on tulirelva paukmoona reguleerimine RelvS-is põhjendatud ning see ei riiva mutilõksude, hoiatus- ja signaalrelvade ega ehitus- ja montaažipüstolite kasutajaid.

O. Nõmm juhtis eraldi tähelepanu hoiatus- ja signaalrelvade ümberehitamise probleemile. Selliste relvade tulirelvadeks ümberehitamine on viimase kümne aasta jooksul märkimisväärselt kasvanud ning kujutab endast olulist probleemi nii kohtuekspertiisis kui ka süüteomenetlustes.

Ta jagas komisjoni liikmetega poolelioleva menetluse fotot, millel on näha ümberehitatud hoiatus- ja signaalpüstoli paukpadrun. Paukpadrunit näitab roheline kork ning sellesse oli ise käsitööna lisatud pihtamislaeng. Menetluse all oleva sündmuse käigus lasti pihtamislaeng avalikus ruumis välja.

O. Nõmm tõi välja, et kümme aastat varem esines selliseid ekspertiisijuhtumeid ligikaudu kaks aastat, kuid nüüd juba umbes 60 aastat. Ta rõhutas, et paukmoon tuleb üldiselt inimeste huviorbiiti kohe, kui selle kasutamiseks tekib vajadus ja võimalus.

Ta lisas statistika osas, et Eestis on aastas ligikaudu 150 tulirelvadega seotud kohtuekspertiisi. See ei ole liiga suur arv, kuid umbes sajal juhul on tegemist relvade, relvaosade või padrunite ebaseadusliku omamisega ning neist juhtumitest sisaldab hinnanguliselt 80–90% ka tulirelva paukpadruneid. See näitab, et inimesed, kellel on selline huvi tegeleda tulirelvadega ilma loata, pöörduvad sageli esimesena just paukpadrunite poole.

O. Nõmm märkis, et see ei tähenda alati paukpadruni ümberehitamist. Ta nõustus varasemas arutelus kõlanud kommentaariga, et paukpadruni ümbertegemine on keeruline ega pruugi olla otstarbekas. Samas tuleb rõhutada, et paukpadrun sisaldab samasugust ja samas koguses püssirohtu nagu kuuliga tulirelvapadrun. Seda on võimalik paukpadrunist kätte saada ning püssirohi ongi peamine materjal, mida paukpadrunitest välja võetakse. Sütiku eemaldamine on keerulisem ja selleks leitakse tavaliselt muid allikaid.

O. Nõmm sõnas, et relvade ja laskemoona ebaseadusliku käitluse olemus on ajas muutunud. Kui umbes 20 aastat tagasi olid tulirelva kohtuekspertiisi juhtumid valdavalt seotud Esimesest või Teisest maailmasõjast pärinevate peidetud relvade ja laskemoonaga, mida leiti näiteks maakodudest, siis täna on see nähtus taandumas ning asemele on tulnud just hoiatus- ja signaalrelvade ümberehitamine.

Ta lisas, et Eesti on kahetsusväärselt rahvusvaheliselt tuntud riigina, kus selliseid relvi on suhteliselt lihtne hankida. Neid saadetakse muu hulgas postipakkidega ka Rootsi, Soome ja Hollandisse ning ehitatakse tulirelvadeks ümber. Relvi on lisaks hankimisele lihtne ka n-ö anonüümseks muuta, mistõttu saab neid kasutada kuritegelikus maailmas.

O. Nõmm rõhutas veel kord, et muudatuse puhul käib jutt justnimelt tulirelva paukpadrunist. Kui see jääb reguleerimata, antakse inimestele justkui signaal, et seda ongi lihtne osta ning kuna selle kasutamiseks on vaja tulirelva, siis ekspertiisid näitavad, et inimesed valmistavadki või ehitavadki selleks selliseid relvi ümber.

Ta möönis, et selliseid juhtumeid võib aastas olla vähe, kuna kogu ekspertiisimaht on umbes 150 juhtumit ning sellise mõttemaailmaga inimesi ongi õnneks vähe. Samas tuleb rõhutada, et juhtumite vähesus ei tähenda, et seda ohtu ei eksisteeri.

Anti Haugas küsis, miks peetakse tulirelva paukpadrunit teistest paukpadrunitest ohtlikumaks. Arvestades, et ka muud paukpadrunid sisaldavad sama püssirohtu ning nende ümbertegemine võib olla sama lihtne.

Olger Nõmm vastas, et eristamiseks on mitu põhjust. Hoiatus- ja signaalrelva, ehitus- ja montaažirelva või mutilõksu paukpadrunid võivad olla tsiviilkäibes vabalt või siis vanusepiiranguga ning neid padroneid saab seega kasutada poest vabalt ostetavas relvas. Tulirelva paukpadrunil tsiviilkäibes selline kasutusviis puudub, sest selle kasutamiseks on vaja juba tulirelva.

Ta lisas, et kõigis padrunites kasutatav püssirohi ei ole ka täpselt sama. Praktikas on nähtud erinevate püssirohtude segamist, mille puhul lasu omadused muutuvad täiesti ettearvamatuks. Pigem on küsimus püssirohu koguses ning paukpadrun sisaldab samas koguses sama püssirohtu, mida kasutatakse ka tulirelvas kuuli taga. See tähendab, et piisab padruni avamisest ning püssirohi välja valamisest ja kokku kogumisest.

O. Nõmm tõi esile, et praktikas korjatakse polügoonidelt, lasketiirudest ja jahilaskepaikadest padrunikestasid ning sõelutakse liivast välja kuule. Puudu jäävadki sellisel juhul sütikud ja püssirohi, mis on aga paukpadrunis olemas.

Ta selgitas veel, et hoiatus- ja signaalrelva paukpadrun on eest suletud plastkorgiga, mis peab kontrollitult avanema. Ümberehitamisel lõigatakse kork välja ja selle asemele surutakse metallkuul.

Valdo Randpere palus kaliibrite osas selgitada, kuidas näiteks 9 mm P.A.K. kaliibriga hoiatus- ja signaalrelva paukpadrun ei sobi 9 mm P.A.K. kaliibriga tulirelva.

Ta märkis, et tema hinnangul tabaks muudatusega kavandatav piirang liiga laia inimeste ringi, kuid ei takistaks tegelikke rikkujaid, kes näiteks koguvadki püssirohtu suurtes kogustes.

Olger Nõmm vastas, et menetlejate tagasiside järgi seisneb täna probleem selles, et regulatsiooni puudumise tõttu tuleb menetluse lõppedes paukpadrunid tegelikult isikule tagastada, kuna need ei ole piiratud käibega. See tähendab, et kui inimese juurest leitakse ümberehitatud relvi, relvaosi või tulirelvapadroneid, saab need küll hävitada, kuid paukpadrunid tuleb praegu tagastada.

Ta selgitas, et ohtlikkus tuleneb erinevate asjaolude kombinatsioonist. Hoiatus- ja signaalrelva padruni ümbertegemine on väga lihtne ehk plastkorgi saab kasvõi kööginoaga eemaldada, selle asemele saab asetada näiteks kalastustarvete hulgast võetud haavli ning padruni relva sisestada. Sellise ümberehitatud relva suudmeenergia võib ühe või isegi viie meetri kaugusel olla võrreldav Makarovi püstoli energiaga ning sellega on võimalik inimene tappa.

O. Nõmm rõhutas, et kuigi tulirelva paukpadruni enda ümberehitamine on tõesti keeruline ja ebamõistlik, on oluline silmas pidada, et kasutatakse padrunis sisalduvat püssirohtu.

Valdo Randpere märkis, et tänapäevastel hoiatus- ja signaalrelvadel on toru ots kinni ehitatud ning toru ise valmistatud kergmetallist, mis ei peaks suuremale survele vastu pidama.

Olger Nõmm tõdes, et see teave on õige, kuid märkis, et vastav muudatus jõustus alles 2018.a või 2019.a. Varasematel relvadel võisid toru sulgevad korgid olla eemaldatavad ning selliseid relvi võib ka täna ringluses olla. Uute relvade puhul aga puuritakse need läbi, kuna inimestel on teadmised ja oskused nende relvade ümbertegemiseks. Surve vähendamiseks kasutatakse nn alakaliibrilisi kuule ehk kui toruava läbimõõt on näiteks 8,6 mm, võidakse kasutada hoopis 6 mm kuuli. Soovitud toime saavutatakse ka sellisel viisil, sest täielikult tulirelvaga samaväärset lahendust ei olegi selleks vaja.

O. Nõmm selgitas veel kaliibrite osas, et 9 mm P.A.K. on paukpadruni kaliiber, 9 mm P.A. on gaasipadruni kaliiber ning olemas on ka 9 mm traumapadrun. Ta selgitas, et kõigi kolme kesta välismõõtmed on samad. Traumapadrun on levinud eeskätt Venemaal ning Eestis ega teistes Euroopa riikides temale teadaolevalt neid ei kasutata. Ta rõhutas, et tulirelva kaliibrit 9 mm P.A.K. ei ole olemas.

Ta mõnis, et mõnikord võibki ühe kaliibriga padrunit õnnestuda lasta ka teise kaliibriga relvast. Näiteks võib 9×19 mm püstolist mõnikord lasta ka 9×18 mm padrunit. Samuti võib mutilõksu paukpadruni laskmine tulirelvast või hoiatus- ja signaalrevolvrist tehniliselt teatud juhtudel küll õnnestuda, kuid need padrunid ei ole selleks ette nähtud.

O. Nõmm rõhutas, et eristada tuleb siiski asja ettenähtud kasutust ja kuritahtlikku või teadmatusest tulenevat väärkasutust. Tulirelva paukpadrunil puudub muu ettenähtud kasutus peale tulirelvast või akustilisest relvast laskmise. Ta märkis, et akustiline relv saab olla ainult relv, mis oli varem tulirelv.

Anti Haugas palus selgitada loogikat, et kui eelkõneleja sõnul on tulirelva paukpadruni ümbertegemine sisuliselt mõttetu ja kätte saab üksnes püssirohtu ning hoiatus- ja signaalrelva paukpadruni ohtlikuks ümberehitamine on märksa lihtsam, siis miks seda ei ole plaanis piirata.

Ta küsis, kas tulirelva paukpadruni piiramise eesmärk on seega takistada sellest püssirohu võtmist ja kasutamist hoiatus- ja signaalrelva padruni kesta.

Olger Nõmm vastas, et see küsimus kuulub osaliselt juba õigusvaldkonda, mis ei ole päris tema valdkond.

Ta selgitas, et tulirelva paukpadrun sisaldab siiski sama püssirohtu, mida kasutatakse kuuliga padrunis. Näiteks, kui laual on hunnik püssirohtu, siis on kõigile arusaadav, et see kuulub juba lõhkematerjaliseaduse või sõltuvalt püssirohu liigist RelvS-i alusel piiratud käibes. Samuti on piiratud käibega kuuliga padrun, milles on sama sütik ja püssirohi ning seetõttu ei ole loogiline, et ilma kuulita aga sisuliselt samasugune padrun oleks vabas käibes.

O. Nõmm märkis, et selliseid paukpadruneid esineb sageli menetlustes, mis puudutavad RelvS kontekstis keelatud tegevusest huvitatud inimesi. Ta lisas, et hoiatus- ja signaalrelv on tsiviilkäibes tavapärane ese, mida kasutatakse näiteks ka koerte treenimiseks või lindude

peletamiseks. Kuritegelikes ringkondades on selle lihtsat ümberehitatavust aga ära kasutatud ning nendesse relvadesse on hakatud lisama pihtamislauenguid.

Ta nõustus, et üksikute väärkasutajate tõttu ei saa kogu ühiskonnale põhjendamatuid piiranguid kehtestada. Tema põhiargument on see, et tulirelva paukpadrun on eraldiseisev ese, mis vastab tulirelva kaliibrile ega sobi mujale. Tavalises tsiviilkäibes puudub selleks vajadus ning nende vaba kättesaadavus tekitab üksnes kiusatust.

Anti Haugas märkis, et eelmisel eelnõu arutelul leidsid mõned huvirühmad siiski, et tulirelva paukpadrun peaks samuti jääma vabamalt kättesaadavaks. Ta küsis, mis võiks olla selle loogiline põhjendus.

Olger Nõmm vastas, et kui uut terviklikku RelvS-i koostatakse, siis tuleks tema hinnangul muu hulgas eelmisel arutelul esindatud MTÜ Front Line ja ka teiste ajalooliste lahingute imiteerijate murekoht seoses akustilistes relvades kasutatavate paukpadrunite kättesaadavusega lahendada eraldi ja kuidagi teisiti. See, et nemad vajavad laskemoonale lihtsamat juurdepääsu, ei tähenda seda, et samasugune juurdepääs peaks olema kõigil.

Henn Põlluaas palus täpsustada, kas ta saab õigesti aru, et piirama ei hakata hoiatus- ja signaalrelvade paukpadruneid, vaid üksnes tulirelvade paukpadruneid. Ta märkis, et mitmesugused klubid, sh nimetatud MTÜ Front Line'i-laadsed organisatsioonid kasutavad lahingute imiteerimisel või isegi filmivõtetel relvi ning kavandatava muudatuse järgi ei saaks nad nähtavasti enam senisel viisil tegutseda.

Olger Nõmm täpsustas, et akustiline relv on RelvS-i tähenduses tulirelv, mis on muudetud osaliselt laskekõlbmatuks nii, et sellest ei saa enam pihtamislauengut lasta ehk tulirelv, mille rauaõõs on osaliselt suletud, kuid mis kasutab endiselt tulirelva kaliibriga paukpadrunit. Tavakeeles nn stardipüstol ei ole seega akustiline relv, vaid hoiatus- ja signaalrelv. Ta nõustus, et kirjeldatud otstarbel akustiliste relvade kasutajatele võiks jätkuvalt tagada laskemoona ostmise võimalus, sest puudub põhjus nende hobi või kultuuriajaloolise tegevuse takistamiseks.

O. Nõmm rõhutas, et tema hinnangul ei ole nende tegevuse võimaldamiseks siiski õige jätta tulirelva paukmoon üleüldse reguleerimata. Arvestades, et praeguses olukorras tuleb sellised padrunid menetluse lõppedes isikule tagastada, kuigi tema juurest võib olla leitud teisi ebaseaduslikke relvi või relvaosi.

Henn Põlluaas küsis, miks ei ole vastavat erandit juba eelnõusse lisatud. Tema hinnangul võib vastasel juhul küsimus õhku jääda, samas kui seadusega keelatakse tegevus sisuliselt ära.

Riita Proosa vastas, et seda täiendavat muudatust ei ole jõutud veel nii põhjalikult läbi mõelda, kuid seda saab kaaluda RelvS-i tervikteksti koostamisel. Ta märkis, et muudatusega ei ole tegelikult niivõrd kiire, kuna ka akustilise relva omamiseks peab isikul olema tulirelvaluba ehk sisuliselt ei ole ka täna akustilise relva omanikel takistusi vastava laskemoona soetamiseks.

Ta selgitas, et MTÜ Front Line'i poolne soov puudub eeskätt laskemoona soetamise mugavust, kuna organisatsioon soovib osta MTÜ nimel suurema koguse ja jagada seda siis liikmetele.

Valdo Randpere märkis, et tema on seni arvanud, et hoiatus- ja signaalrelv ning akustiline relv tähendavad sisuliselt sama. Ta palus täpsustada, kuidas neid seaduses eristatakse.

Olger Nõmm selgitas erinevaid relvaliike. Esiteks on tulirelv, millest võib omakorda tekkida kaks eraldi liiki. Tulirelvast saab teha akustilise relva, mis kasutab paukpadrunit ja mida tavakeeles võidakse nimetada nn filmirelvaks. Teine võimalus on muuta tulirelv jäädavalt laskekõlbmatuks ehk teatud nõuete kohaselt rikkudes kõik selle olulised osad. Teiseks on eraldi relvaliik hoiatus- ja signaalrelv, mida tavakeeles nimetatakse nn stardipüstoliks või paukrelevaks. Lisaks on eraldi liikidena olemas gaasi- ja pneumorelvad.

Lea Danilson-Järg palus täpsustada, kas kirjeldatud näidislahinguid või -mänge korraldavad MTÜ-d saavad täna MTÜ kaudu neid paukpadruneid osta, kuid kavandatava sätte jõustumise järel nad enam seda teha ei saa ehk sellisel juhul peaks iga liikmest relvaloa omanik laskemoona individuaalselt soetama.

Riita Proosa vastas jaatavalt.

Lea Danilson-Järg küsis, kuidas oleks võimalik laskemoona institutsionaalset soetamist võimaldada ning kas seda täpsustust seaduses on kaalutud.

Riita Proosa vastas, et kõige lihtsam võimalus oleks MTÜ-l taotleda akustiliste relvade omamiseks juriidilise isiku relvaluba, mille alusel saaks MTÜ soetada ka suuremas koguses laskemoona. Teine võimalus oleks korraldada ühine hange, millesse iga osaleja panustaks oma relvaloa alusel. Kolmanda võimalusena saaks edaspidi kaaluda täiendavat erandit ehk määrata kindlaks tingimused, millele MTÜ peaks vastama, et ta saaks paukmoona nii soetada. R. Proosa rõhutas, et need lahendused vajavad veel kaalumist ja mõjude hindamist.

Valdo Randpere uuris, miks peab akustiline relv üldse olema loakohustuslik, kui see ei sobi enam n-ö tavapäraseks tulistamiseks. Tema hinnangul võiks kaaluda liberaalsemat lahendust, mille kohaselt akustilise relva soetamiseks luba ei nõuta, kuna hoiatus- ja signaalrelv ning akustilise relv ei erine oma funktsionaalsusest suuresti.

Riita Proosa vastas, et akustilise relva loakohustus tuleneb tulirelvadirektiivist. Lisaks ei ole akustilist relva muudetud jäädavalt laskekõlbmatuks, mistõttu võib pahatahtlik isik selle uuesti ka laskekõlblikuks muuta.

Ta selgitas, et seetõttu eristataksegi kahte olukorda. Esiteks on akustiline relv, mis on osaliselt, kuid mitte jäädavalt laskekõlbmatuks muudetud. Teiseks on jäädavalt laskekõlbmatuks muudetud relv, mille kõik osad on rikutud ning mille nõuded tulenevad Euroopa Liidu (EL) õigusest. Sellist relva ei saa uuesti laskekõlblikuks muuta ilma olulisi osi vahetamata.

Henn Põlluaas uuris, kas jäädavalt laskekõlbmatuks muudetud relva omamiseks on luba vaja.

Riita Proosa vastas, et jäädavalt laskekõlbmatu relva omamiseks luba ei nõuta, kuid sellele kehtib registreerimiskohustus. Akustilise tulirelva omamiseks on seevastu luba vajalik.

Olger Nõmm lisas, et akustilise relva puhul on kõik relvaosad peale relvaraua rikkumata. See tähendab, et relvalukk ja kõik teised mehhanismid töötavad täielikult ehk algse tulirelva funktsionaalsusest on säilinud kaks kolmandikku, mis põhjendab loakohustust.

Lea Danilson-Järg küsis, kas üheks lahenduseks võiks olla selle konkreetse sätte jõustumistähtaja edasilükkamine, mis annaks aega töötada välja ka MTÜ-sid puudutav erand. See aitaks vältida olukorda, kus need organisatsioonid satuvad vahepeal nn õiguslikku lünka.

Riita Proosa vastas, et eelnõu jõustumistähtaja edasilükkamine on üks viimaseid eelnõusse lisatud muudatusettepanekuid.

Anti Haugas pöördus tagasi arutelus kõlanud väite juurde, et Eesti on rahvusvaheliselt tuntud riigina, kust saab hoiatus- ja signaalrelvi suhteliselt lihtsalt soetada, et neid siis välismaal ümber ehitada ja kuritegevuses kasutada. Ta palus selgitada, mille poolest erineb selles osas Eesti seadusandlus teiste Euroopa riikide omast.

Olger Nõmm vastas, et ei oska seadusandluse osa nii kommenteerida, sest tema teave pärineb kitsalt tema enda tööalasest kanalist. Tema on saanud selle teave politseiametnikelt, kes tegelevad rahvusvahelise koostöö ning vastava teabe kogumise ja vahetamisega.

O. Nõmm sõnas, et tema arusaama järgi ei ole Eestis hoiatus- ja signaalrelvade ostmisel registreerimiskohustust ehk isik võib osta kasvõi iga päev ühe sellise relva või korraga väga suure koguse ning saata need postiga teise riiki. Tema teada on teistes riikides selline registreerimiskohustus olemas.

Riita Proosa lisas, et EL-i direktiivi järgi kuulub hoiatus- ja signaalrelv, mis on kergesti ümberehitatav, piiratud käibesse. Liikmesriikidel on olnud ise võimalik otsustada, kas riigis on hoiatus- ja signaalrelva omamiseks vajalik luba või registreerimine.

Ta tõi esile, et Saksamaal kasutatakse selleks nn väikest relvaluba. Eesti lähiriikides nagu Lätis ja Leedus on selliseid relvi peetud kergesti ümberehitatavaks ning need on muudetud loakohustuslikuks. Kuna hoiatus- ja signaalrelva loa saamise nõuded on võrreldavad tulirelva loa nõuetega, ei ole inimestel tavaliselt huvi nende soetamiseks luba taotlema hakata. Soomes ei ole käsitulirelva üldse lubatud omada pelgalt turvalisuse tagamiseks, mistõttu ei ole sellised relvad iseenesest tsiviilkäibes.

R. Proosa selgitas, et Eestis otsustati hinnata iga hoiatus- ja signaalrelva eraldi. See tähendab, et ekspertiisi jõudnud relvade puhul hinnatakse, kas neid saab kergesti ümber ehitada ning ümberehitatavad relvad loetakse loakohustuslikuks. Suur hulk relvi ei jõua aga üldse ekspertiisi, sest nende Eestisse toomisele ei ole kehtestatud piiranguid.

Ta rõhutas, et seda probleemi soovitakse lahendada edaspidi RelvS-i tervikteksti eelnõuga või sellele järgnevas etapis. Käesoleva eelnõuga kehtestatakse müüjatele majandustegevusest teavitamine ehk juba kohustus relvade üle arvestust pidada. Kui nende meetmete abil saadakse olukorrast parem ülevaade, hinnatakse järgmisi vajalikke samme.

R. Proosa tutvustas seejärel muudatusettepanekut nr 6:

6. Täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 22 (muutes järgnevate punktide numeratsiooni) järgnevas sõnastuses:

„22) paragrahvi 20¹ lõiget 3¹ täiendatakse pärast sõna „kehti“ sõnaga „vähemalt“;“.

***Selgitus:** RelvS § 20¹ lõike 3¹ kohaselt ei kehti helisummuti relvale kinnitamise piirang jahi- või vastava spordialaga tegelemise otstarbel registreeritud püssi puhul tingimusel, et relva kantakse vaid jahipidamisel, lasketiirus või laskepaigas. Muudatusettepaneku kohaselt täiendatakse sätet pärast sõna „kehti“ sõnaga „vähemalt“, et täpsustada sätte kohaldamisala olukorras, kus relv on registreeritud mitmel otstarbel (nt jahipidamiseks ja samaaegselt turvalisuse tagamiseks). Kehtiv sõnastus võib jätta mulje, et helisummuti kinnitamine relvale on lubatud üksnes juhul, kui relva kasutatakse ainult jahipidamisel, lasketiirus või laskepaigas. Praktikast esineb aga olukordi, kus sama relv on relvaloal registreeritud mitmel otstarbel.*

*Sõna „vähemalt“ lisamine võimaldab käsitada seaduses loetletud juhtumeid **miinimumina**, mitte ammendava loeteluna, väldib olukorda, kus mitmeotstarbelise relva puhul rakenduks põhjendamatult kitsas tõlgendus, ning võimaldab hoida helisummutit relvale kinnitatuna relvakapis ka juhul, kui relv on registreeritud nii jahipidamiseks, spordi otstarbel kui ka turvalisuse tagamiseks.*

*Muudatuse eesmärk **ei ole** laiendada helisummuti kasutamise või kinnitatuna hoidmise õigust relvadele, mis on soetatud **üksnes turvalisuse tagamise otstarbel**. Sellisel juhul kehtivad jätkuvalt olemasolevad piirangud.*

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Anti Poolamets, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast).

Marju Aibast tutvustas muudatusettepanekut nr 7:

7. Täiendada eelnõu § 1 uute punktidega 36–39, 41, 42, 46 ja 47 (muutes järgnevate punktide numeratsiooni) järgnevas sõnastuses:

„36) paragrahvi 29 täiendatakse lõikega 1² järgmises sõnastuses:

„(1²) 16–18-aastane isik võib vallata jahitulirelva jahipidamiseks ja 15–18-aastane isik sporditulirelva vastava spordialaga tegelemiseks paralleelrelvaloa alusel tingimusel, et tal on selleks lapsevanema või eestkostja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusolek.“;

37) paragrahvi 29 lõike 2 teises lauses asendatakse sõna „ta“ tekstiosaga „tema, tema laps või eestkostetav“;

38) paragrahvi 29 lõike 3 kolmandas lauses asendatakse sõna „tal“ tekstiosaga „temal, tema lapsel või eestkostetaval“;

39) seadust täiendatakse §-ga 29¹ järgmises sõnastuses:

„§ 29¹. Tulirelva soetamine, omamine ja valdamine alaealise jahipidamise ning laskesporditegevuse toetamiseks

(1) Füüsiline isik võib soetada, omada ja vallata tulirelva käesoleva seaduse § 28 lõike 1 punktis 1 nimetatud otstarbel ka juhul, kui see on vajalik tema 16–17-aastase lapse või eestkostetava jahipidamise võimaldamiseks tingimusel et:

- 1) 16–17-aastane laps või eestkostetav on jahindusorganisatsiooni liige ning omab kehtivat jahitunnistust ning jahindusorganisatsiooni kinnitust regulaarse jahipidamise kohta;
- 2) soetatav tulirelv vastab jahiseaduse § 24 lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatud nõuetele.

(2) Füüsiline isik võib soetada, omada ja vallata tulirelva käesoleva seaduse § 28 lõike 1 punktides 2 ja 2¹ nimetatud otstarbel ka juhul, kui see on vajalik tema 12–17-aastase lapse või eestkostetava laskespordiga tegelemise võimaldamiseks tingimusel et:

- 1) 12–17-aastane laps või eestkostetav on laskespordiga tegeleva organisatsiooni liige ning omab laskeinstruktori või treeneri kinnitust regulaarse treeningtegevuse kohta;
- 2) soetatav tulirelv vastab konkreetse laskespordiala nõuetele.“;

41) paragrahvi 30 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Välismaalane, kes on Eestis asuva Euroopa Liidu või NATO liikmesriigi diplomaatilise või konsulaaresinduse töötaja, võib soetada, omada ja vallata käesoleva seaduse § 29 lõikes 1 loetletud relva käesoleva seadusega kehtestatud korras Välisministeeriumi taotlusel Politsei- ja Piirivalveameti antud loa alusel tingimusel, et tal on kodakondsusjärgse riigi relvaluba.“;

42) paragrahvi 30 täiendatakse lõigetega 5¹ ja 5² järgmises sõnastuses:

„(5¹) Välismaalane, kes on Eestis asuva, käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatata riigi diplomaatilise või konsulaaresinduse töötaja, võib soetada, omada ja vallata käesoleva seaduse § 29 lõikes 1 loetletud relva, käesoleva seadusega kehtestatud korras Välisministeeriumi taotlusel Politsei- ja Piirivalveameti antud loa alusel tingimusel, et:

- 1) ta on sellise riigi kodanik, kellega Eesti Vabariik on sõlminud salastatud teabe vastastikuse kaitse lepingu või
- 2) ta on muu riigi kodanik, kellele loa andmiseks on valdkonna eest vastutav minister andnud nõusoleku ning
- 3) tal on kodakondsusjärgse riigi relvaluba.

(5²) Käesoleva paragrahvi lõike 5¹ punkti 2 kohaselt antud haldusakti aluseks olevaid põhjendusi, samuti menetluses kogutud teavet ja tõendeid ei avaldata, sealhulgas taotlejale, ulatuses, milles see võib ohustada Eesti Vabariigi, Euroopa Liidu, NATO, muu välisriigi või mõne muu rahvusvahelise organisatsiooni või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsiooni julgeolekut või avaliku korra kaitset või milles sellele kohaldub seaduses sätestatud juurdepääsupiirang.“;

46) paragrahvi 34 täiendatakse lõigetega 1⁶ ja 1⁷ järgmises sõnastuses:

„(1⁶) Isik, kes taotleb relvaluba käesoleva seaduse § 28 lõike 1 punktis 1 sätestatud otstarbel selleks, et toetada käesoleva seaduse § 29¹ lõikes 2 nimetatud alaealise jahipidamisega tegelemist, peab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule tõendama, et alaealisel on:

- 1) kehtiv jahitunnistus ja
- 2) jahioorganisatsiooni kinnitus aktiivselt jahioorganisatsiooni tegevuses osalemise kohta.

(1⁷) Isik, kes taotleb relvaluba käesoleva seaduse § 28 lõike 1 punktis 2 või 2¹ sätestatud otstarbel selleks, et toetada käesoleva seaduse § 29¹ lõikes 1 nimetatud alaealise laskespordiga tegelemist, peab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule tõendama, et:

- 1) alaealine harjutab aktiivselt laskevõistlustel osalemiseks või osaleb laskevõistlustel, mida on tunnustanud laskespordiorganisatsioon või rahvusvaheline ametlikult tunnustatud laskespordiföderatsioon;
- 2) alaealine on vastava laskespordi organisatsiooni liige ning tal on laskeinstruktori või treeneri kinnitus regulaarses treeningtegevuses osalemise kohta.“;

47) paragrahvi 34 täiendatakse lõigetega 3¹ ja 3² järgmises sõnastuses:

„(3¹) 16-17-aastane isik, kes taotleb paralleelrelvaluba käesoleva seaduse § 28 lõike 1 punktis 1 nimetatud otstarbel peab, lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule tõendama, et tal on:

- 1) kehtiv jahitunnistus;
- 2) jahioorganisatsiooni kinnitus aktiivselt jahioorganisatsiooni tegevuses osalemise kohta;
- 3) lapsevanema või eestkostja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusolek.

(3²) 15-17-aastane isik, kes taotleb paralleelrelvaluba käesoleva seaduse § 28 lõike 1 punktides 2 või 2¹ nimetatud otstarbel peab, lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule tõendama, et:

- 1) ta harjutab aktiivselt laskevõistlustel osalemiseks või osaleb laskevõistlustel, mida on tunnustanud laskespordiorganisatsioon või rahvusvaheline ametlikult tunnustatud laskespordiföderatsioon;
- 2) ta on vastava laskespordi organisatsiooni liige ning tal on laskeinstruktori või treeneri kinnitus regulaarses treeningtegevuses osalemise kohta;
- 3) tal on selleks lapsevanema või eestkostja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusolek.“;“.

Selgitus: Muudatusettepanekus esitatud eelnõu § 1 uute punktidega täiendatakse RelvS-i regulatsiooni viisil, mis arvestab paremini alaealiste tegelikku osalemist jahinduses ja laskespordis ning loob selleks selge, süsteemse ja õigusselge raamistiku.

Muudatusettepanekud on tehtud huvirühmade – eeskätt Eesti Jahimeeste Seltsi ja Eesti Laskesuusatamise Föderatsiooni – ettepanekuid arvestades, kus on toodud esile, et kehtiv kord ei võimalda alaealistel praktikas piisavalt paindlikult ja õigusselgelt relva kasutada, kuigi nad osalevad aktiivselt treeningutel, võistlustel ja jahitegevuses.

Nii Eesti Jahimeeste Selts kui Eesti Laskesuusatamise Föderatsioon on juhtinud tähelepanu probleemile seoses alaealiste sportimis- ja jahipidamisvõimaluste piiratudusega ning vajadusega luua praktikas toimiv õiguslik raamistik, mis võimaldaks alaealistel kontrollitud tingimustel relva kasutada nii treeningutel, võistlustel kui ka jahipidamisel. Samuti on rõhutatud, et kehtiv regulatsioon ei arvesta piisavalt noorte tegelikke osalemisvõimalusi ega spordi- ja jahindusvaldkonna eripära, mistõttu on vajalik täpsustada nii paralleelrelvaloa regulatsiooni kui ka lapsevanema rolli relva soetamisel ja kasutamise võimaldamisel, tagades samal ajal piisavad ohutus- ja järelvalvemehhanismid.

RelvS-i § 28 sätestab ammendavalt otstarbed, milleks füüsiline isik võib relva soetada, omada ja vallata, sealhulgas jahipidamiseks ja laskespordiga tegelemiseks. RelvS-i § 29 omakorda reguleerib, millises vanuses isikud võivad relvi soetada ja omada. Kehtiva regulatsiooni kohaselt on relva soetamise, omamise ja valdamise õigus seotud täisealisusega, samas kui alaealiste osalemine jahinduses ja laskespordis on praktikas levinud ning nende valdkondade esindusorganisatsioonid on korduvalt toonud välja vajaduse muuta alaealiste sportlaste ja jahimeeste relva valdamine paindlikumaks.

Oluline on rõhutada, et kehtiva õiguse kohaselt ei või alaealine paralleelrelvaloa alusel tulirelva vallata. Kavandatav muudatus loob selles osas uue õiguse. Samas ei ole tegemist piiranguteta õiguse laiendamisega, vaid selgelt reguleeritud ja tingimusliku võimalusega.

Muudatuse kohaselt saab alaealine paralleelrelvaloa alusel relva vallata, kuid see eeldab, et alaealine vastab relvaloa saamise üldtingimustele (sh usaldusväärsus, tervislik seisund, teadmised ja oskused vastavalt seadusele), talle väljastatakse relvaluba, olemas on lapsevanema või eestkostja kirjalik nõusolek.

Seega on tegemist olukorraga, kus alaealine on õigustatud relva valdama, kuid tema õigused on siiski piiratud võrreldes täisealise loaomanikuga. Kavandatav regulatsioon ei anna alaealisele õigust relva ise soetada ega relva omanik olla. Relva soetab jätkuvalt täisealine isik (nt lapsevanem või eestkostja), kellele jääb ka omandiõigus ning esmane vastutus relva eest.

Alaealisele antav õigus seisneb eelkõige relva seaduslikus valdamises konkreetse tegevuse (jahindus või laskesport) raames, samuti relva transportimises ja kasutamises lubatud eesmärgil. See tähendab, et alaealisel on võimalik näiteks toimetada relv lasketiirust või võistluselt koju, osaleda relvaga võistlustel, sealhulgas välisriikides, transportida relva nende tegevustega lahutamatu seotud ulatuses. Selline lahendus on praktikas väga oluline, kuna rahvusvaheline laskesport eeldab sageli noorte sportlaste iseseisvat liikumist koos spordivahenditega.

RelvS-i § 28 sätestab selgelt, millistel otstarvetel võib relva soetada, omada ja vallata (nt jahipidamine, vastava spordialaga tegelemine jne).

RelvS-i § 29 lõigete 2 ja 3 täpsustused („tema, tema laps või eestkostetav“) on vajalikud selleks, et vältida tõlgendust, mille kohaselt peab relva soetaja ise olema vahetult selle kasutusotstarbe kandja, ning võimaldada selgesõnaliselt olukorda, kus relva kasutatakse seaduses ette nähtud eesmärgil alaealise lapse või eestkostetava poolt. Muudatus kõrvaldab senise ebaselguse ja viib normi kooskõlla tegeliku praktikaga.

Muudatusega ei looda uusi relva soetamise, omamise ja valdamise otstarbeid, vaid täpsustatakse olemasolevate otstarvete rakendamist olukorras, kus relva kasutamine on seotud alaealise tegevusega. Sätte kohaselt võib täisealine füüsiline isik soetada, omada ja vallata relva RelvS-s juba ette nähtud otstarbel ka juhul, kui see on mõeldud tema alaealise lapse või eestkostetava jahipidamise või laskespordiga tegelemise võimaldamiseks.

Oluline on rõhutada, et relva ei soetata alaealisele ning relva omanikuks ja vastutajaks jääb jätkuvalt täisealine isik. Muudatus ei anna alaealisele õigust relva iseseisvalt soetada ega omada.

Sättes ettenähtud tingimused tagavad, et tegemist on sisulise ja kontrollitava tegevusega. Laskespordi puhul peab alaealine olema vastava organisatsiooni liige ning omama treeneri või instruktori kinnitust regulaarse treeningtegevuse kohta, samuti peab relv vastama konkreetse spordiala nõuetele. Jahinduse puhul peab alaealine olema jahindusorganisatsiooni liige, omama kehtivat jahitunnistust ning kinnitust regulaarse jahipidamise kohta, lisaks peab relv vastama jahiseaduses sätestatud nõuetele. Need tingimused välistavad juhusliku või formaalse kasutuse ning seovad relva kasutamise reaalse tegevuse ja pädevuse olemasoluga.

Muudatus on seotud ka RelvS-i § 29 täiendamisega, millega antakse alaealisele võimalus vallata relva paralleelrelvaloa alusel. Koostoides loovad need sätted tervikliku regulatsiooni: ühelt poolt on täisealisel isikul selge õigus soetada relv alaealise tegevuse toetamiseks, teiselt poolt on alaealisel seaduslik alus relva valdamiseks ja kasutamiseks seadusega lubatud eesmärkidel.

Kokkuvõttes ei muudeta relvade lubatud otstarbeid ega laienda relvade kättesaadavust kontrollimatult. See tagab õigusselguse, vähendab tõlgendusvaidluste riski ning viib seaduse kooskõlla tegeliku praktikaga, säilitades samal ajal kõik olulised vastutuse ja ohutuse mehhanismid. Selline lähenemine tagab ühelt poolt noorte jahindus- ja sporditegevuse arengu ning teiselt poolt säilitab kontrolli ja vastutuse, mis on vajalikud avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamiseks. Muudatusel on ka laiem riigikaitseline mõõde. Noorte varajane ja turvaline kaasamine laskespordi ja jahinduse tegevustesse aitab kujundada relva ohutu käsitlemise oskusi, vastutustunnet ja distsipliini. Need teadmised ja hoiakud toetavad hilisemat valmisolekut panustada riigikaitsele ning aitavad kaasa üldise kaitsetahte kujunemisele.

Muudatusettepanekus esitatud eelnõu § 1 punktides 41 ja 42 täpsustatakse ja laiendatakse RelvS § 30 regulatsiooni, mis käsitleb välisriikide diplomaatiliste ja konsulaaresinduste töötajate õigust relva soetada, omada ja vallata Eestis. Oluline on rõhutada, et muudatus ei anna diplomaatidele automaatset õigust relva omada, vaid säilitab loapõhise süsteemi, mis võimaldab riigil hinnata iga juhtumi puhul võimalikke riske ning tagada, et relva omamine ei ohusta avalikku korda ega riigi julgeolekut.

Rahvusvahelise õiguse seisukohalt on selline lähenemine põhjendatud ja lubatav. Diplomaatiliste suhete Viini konventsiooni¹ artikli 41 kohaselt on diplomaatilistel esindajatel kohustus austada vastuvõtva riigi seadusi ja määrusi. See tähendab, et kuigi diplomaatidel on

¹ Diplomaatiliste suhete Viini konventsioon – [RT II 2006, 16, 0](#).

mitmeid immuniteete, ei hõlma need automaatselt õigust relvi omada. Vastuvõttev riik võib seega kehtestada relvade omandamisele ja valdamisele tingimusi, eelkõige avaliku korra ja riigi julgeoleku kaitse eesmärgil. Sama põhimõtte tuleneb ka konsulaarsuhete Viini konventsiooni² regulatsioonist konsulaartöötajate suhtes.

Esiteks korrastatakse kehtivat regulatsiooni EL-i ja NATO liikmesriikide diplomaatide puhul, täpsustades menetluskorda ja tingimusi. Teiseks luuakse selge õiguslik raamistik ka nende riikide diplomaatiliste esinduste töötajatele, kes ei kuulu EL-i ega NATO-sse, sidudes relva soetamise ja relvaloa taotlemise võimaluse täiendavate julgeolekutingimustega (nt salastatud teabe vastastikuse kaitse koostööleping või ministri nõusolek).

Muudatus eristab ühelt poolt EL-i ja NATO liikmesriikide diplomaate ning teiselt poolt teiste riikide esindajaid. Selline eristamine on praktikas põhjendatav, kuna EL-i ja NATO riikidega on Eestil tihe julgeoleku- ja õiguslane koostöö ning vastastikune usaldus. Nende riikide diplomaatide puhul piisab üldjuhul sellest, kui isikul on kodakondsusjärgse riigi relvaluba ning Eesti pädev asutus annab loa pärast vastavat kontrolli. See tähendab, et isik on juba läbinud oma riigis eelkontrolli ning lisaks teostatakse hindamine Eestis.

Teiste riikide diplomaatide puhul on ette nähtud täiendavad tingimused. Esiteks eelistatakse riike, kellega Eestil on sõlmitud salastatud teabe kaitse leping, mis viitab kõrgemale usaldustasemele ja koostöövõimele julgeolekuvaldkonnas. Teiseks nähakse ette võimalus anda luba valdkonna eest vastutava ministri nõusolekul ka muudel juhtudel, mis võimaldab arvestada konkreetse olukorra eripärasid ning teha individuaalne riskihinnang. Ka nendel juhtudel on nõutav, et isikul oleks kodakondsusjärgse riigi relvaluba, mis tagab vähemalt miinimumtasemel eelkontrolli.

Erinev kohtlemine ei ole vastuolus rahvusvahelise õigusega. Diplomaatiliste suhete Viini konventsiooni artikkel 47 lubab vastuvõtval riigil kohaldada erinevat kohtlemist, kui see on põhjendatud vastastikkuse põhimõtte või muude objektiivsete kaalutlustega. Käesoleval juhul on eristuse aluseks eelkõige julgeoleku- ja usalduskaalutlused, mis on relvade käitlemise kontekstis õigustatud.

Lisaks sätestatakse, et loa andmise aluseks olevat julgeolekutundlikku teavet ei avalikustata ulatuses, mis võiks ohustada julgeolekut või avalikku korda.

Muudatused ei laienda relvade kättesaadavust, vaid loovad selgema regulatsiooni, mis arvestab nii rahvusvahelisi suhteid kui ka julgeolekukaalutlusi. Muudatused aitavad vähendada julgeolekuriske, suurendavad õigusselgust ning tagavad, et relva omamine Eestis toimub kontrollitud tingimustel.

Muudatusettepanekus esitatud eelnõu § 1 uued punktid 46 ja 47 täpsustavad tingimusi, mille alusel saab:

- täisealine taotleda relvaluba alaealise laskespordi või jahindustegevuse toetamiseks,
- alaealine taotleda paralleelrelvaluba.

Kavandatava muudatuse kohaselt täiendatakse RelvS-i § 34 uute lõigetega, millega sätestatakse täiendavad nõuded juhtudel, kui relvaluba taotletakse eesmärgiga toetada alaealise tegevust laskespordis või jahinduses. Kui täiskasvanu taotleb relvaluba oma lapse või eestkostetava laskespordi toetamiseks, peab ta lisaks üldtingimuste täitmisele tõendama, et alaealine tegeleb aktiivselt laskespordiga, valmistudes võistlusteks või osaledes ametlikult tunnustatud võistlustel. Samuti peab alaealine olema vastava laskespordiorganisatsiooni liige ning tema regulaarset treeningtegevust peab kinnitama treener või laskeinstruktor.

Jahinduse toetamise eesmärgil relvaloa taotlemisel tuleb täiendavalt tõendada, et alaealisel on kehtiv jahitunnistus ning jahioorganisatsiooni kinnitus tema aktiivse osalemise kohta jahindustegevuses.

Paralleelrelvaloa taotlemisel kehtivad sarnased nõuded ka alaealisele endale. Laskespordi puhul (vanuses 15–17 aastat) tuleb tõendada regulaarset treeningut või võistlustel osalemist, kuulumist organisatsiooni ning esitada treeneri või instruktori kinnitus. Lisaks on vajalik lapsevanema või eestkostja kirjalik nõusolek. Jahinduse puhul (vanuses 16–17 aastat) peab alaealisel olema kehtiv jahitunnistus, osalus jahioorganisatsioonis ning samuti lapsevanema või eestkostja nõusolek.

² Konsulaarsuhete Viini konventsioon – [RT II 2006, 16, 0](#).

Erinev vanuseline lävend laskespordi ja jahinduse puhul tuleneb nende tegevusalade olemusest ning kehtivast õigusraamistikust. Laskesport toimub kontrollitud tingimustes ja juhendaja järelevalve all, mistõttu on põhjendatud madalam vanusepiir. Jahiseaduse kohaselt on jahitunnistuse omandamine lubatud alates 16. eluaastast, mistõttu on ka paralleelrelvaloa taotlemise alumine vanusepiir jahinduse eesmärgil seotud sama vanusega.

Muudatuste eesmärk on tagada, et relvaluba antakse alaealisega seotud juhtudel üksnes siis, kui tema tegevus vastavas valdkonnas on tegelik ja tõendatud ning toimub kontrollitud ja vastutustundlikes tingimustes.

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Anti Poolamets, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast).

Henn Põlluaas kommenteeris, et tema hinnangul on muudatus mõistlik, sest praegu on noori küll, kes sooviksid laskespordiga tegeleda ja võistelda, kuid see ei ole praktikas nii lihtne. Muudatus võimaldab nähtavasti nendel noortel relva jahipidamises ja laskespordis kasutada, kelle lapsevanemal on relvaluba ja relv. Ta märkis, et kõikidel huvitatud noorte vanematel aga ei ole relva ning küsis, kuidas lahendatakse nende noorte olukord.

Riita Proosa vastas, et muudatus ei nõua tingimata just lapsevanema relva kasutamist. Ta selgitas, et lapsevanemal on küll võimalik sellel otstarbel relva soetada, et tema laps saaks treeningutel ja võistlustel osaleda, kuid samuti võib tegemist olla ka treeneri või klubi relvaga. Ta rõhutas, et kõikidel nendel juhtudel on siiski vajalik lapsevanema nõusolek.

Valdo Randpere esitas küsimuse §-i 30 täiendava lõike 5¹ punkti 2 kohta, mille kohaselt võib relva soetada muu riigi kodanik, kellele loa andmiseks on valdkonna eest vastutav minister andnud nõusoleku. Ta märkis, et sellega langeb justkui esimeses lõikes olev tingimus ära, mille kohaselt peab isik olema sellise riigi kodanik, kellega Eesti Vabariik on sõlminud salastatud teabe vastastikuse kaitse lepingu.

V. Randpere küsis, milliste EL-i ja NATO-sse mittekuuluvate riikidega on Eesti üldse sõlminud salastatud teabe vastastikuse kaitse lepingu. Samuti tundis ta muret, et viidatud lõike sõnastus võiks justkui võimaldada loa andmist tulevikus näiteks ka Venemaa kodanikule üksnes vastutava ministri nõusolekul. Arvestades, et ei ole ette teada, kes tulevikus ministriametit täidab.

Riita Proosa selgitas, et neid tingimused on teineteist täiendavad. Kõigepealt peab tulema ettepanek teha konkreetse riigi diplomaatidele selline erand. Seejärel rakendub juba terve jada kontrollimehhanisme ehk olemas peab olema vastav riikidevaheline leping, Kaitsepolitsei ameti julgeolekukaalutlustel tehtud hinnang konkreetse isiku osas ning alles seejärel saab minister kaaluda, kas erandiga nõustuda. Ta rõhutas, et tegemist ei ole üksnes ühe ministri enda otsusega.

Kristel Urke tõi näitena esile Iisraeli. Ta märkis, et on ka teisi riike, mis ei kuulu küll EL-i ega NATO-sse, kuid millega Eesti on sõlminud salastatud teabe kaitse kokkuleppe ning seda haldab Välisluureamet.

Marju Aibast tutvustas muudatusettepanekut nr 8:

8. Täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 44 (järgnevate punktide numeratsioon muutub) järgnevas sõnastuses:

„44) paragrahvi 34 täiendatakse lõikega 7² järgmises sõnastuses.

„(7²) Käesoleva seaduse § 29 lõikes 1² nimetatud 15-18-aastasele isikule väljastatud paralleelrelvaluba kehtib kuni isiku 19-aastaseks saamiseni.“;“.

Selgitus: Muudatusettepanekuga täiendatakse RelvS §-i 34 uue lõikega 7², millega sätestatakse, et 15–18-aastasele väljastatud paralleelrelvaluba kehtib kuni tema 19-aastaseks saamiseni.

Kehtiv RelvS ei näe ette paralleelrelvaloa andmist alaealisele, mistõttu puudub ka regulatsioon sellise loa kehtivuse kohta. Kuigi relvaloa üldine kehtivusaeg (kuni viis aastat) on RelvS-s olemas, on see mõeldud täisealistele ega arvesta alaealise erisusi.

Muudatuse eesmärk on siduda loa kehtivus inimese vanusega. See aitab vältida segadust olukorras, kus noor saab täisealiseks, ning väldib vajadust kohe täisealiseks saamisel uut luba taotleda. Kui luba kehtib kuni 19. eluaastani, jääb talle piisavalt aega oma olukord üle vaadata ja vajadusel taotleda juba täisealisena uus relvaluba.

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Anti Poolamets, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast).

Riita Proosa tutvustas muudatusettepanekut nr 9:

9. Jätta välja eelnõu § 1 p 48 (järgnevate p-de numeratsioon muutub):

Väljajäetav tekst:

„48) paragrahvi 45 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Revolvri hoidmisel võib olla padrún padrúnipesas, kuid see ei tohi paikneda vahetult lööknõela ees.“;

Selgitus: Eelnõu §-st 1 jäetakse välja punkt 48, millega kavandati sätestada, et revolvri hoidmisel võib padrún olla padrúnipesas tingimusel, et see ei paikne vahetult lööknõela ees. Täiendava erisätte kehtestamine ei ole vajalik. Eelnõus sätestatakse, et padrúnipesa tühjuse nõuet ei kohaldata revolvrile. Revolvri konstruktsioonist tulenevalt ei ole põhjendatud reguleerida seaduse tasandil täiendavalt padrúnite paiknemist trumlis. Relva hoidmisel tuleb sõltumata relva konstruktsioonist järgida üldisi ohutu hoidmise nõudeid ning tagada, et relva hoidmine ei põhjustaks ohtu inimese elule või tervisele. Samuti võib nõue, mille kohaselt ei tohi padrún paikneda vahetult lööknõela ees, olla erineva konstruktsiooniga revolvrite puhul tehniliselt ebatäpne või ebavajalikult detailne. Seetõttu jäetakse esialgu kavandatud § 45 lõige 3¹ eelnõust välja ning revolvri erisus sätestatakse üksnes § 45 lõikes 3.

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Anti Poolamets, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast).

Madis Timpson tutvustas muudatusettepanekut nr 10:

10. Asendada eelnõu § 1 punktis 62 (RelvS § 46 lõike 5 p 1 sõnastuses) arv „1000“ arvuga „1200“.

Selgitus: Eelnõus on lubatud padrunit hulk tõstetud 1000-le. Muudatus suurendaks seda arvu veel 200 võrra.

Padruneid müüakse soodushinnaga alates 1000-st ja hinnavahe on märkimisväärne kui osta neid väiksemates kogustes. Relvaomanik tahab olla kuluefektiivne ja osta padruneid soodushinnaga. Lubatud 1000 padrunit puhul peaks ta kogu oma padrunitvaru (1000 padrunit) enne ära kasutama ja alles seejärel osta uue varu – 1000 padrunit. Nii võib relvaomanik jääda mingiks perioodiks padruniteta, eriti kui ta elab väljaspool suuremaid keskusi. Seetõttu on turvalisuse tagamise otstarbega tulirelvade laskemoona optimaalne kogus 1200 padrunit (Soomes on lubatud padrunit arvuks 25 000). Nii saab relvaomanik soodushinnaga koguse padruneid (1000 tk) harjutamisele kulutada ja talle jääks reservi veel kuni 200 padrunit, mis välistaks kiire vajaduse uute padrunit hankimiseks.

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Anti Poolamets, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast).

Madis Timpson andis järgneva muudatusettepaneku tutvustamiseks sõna Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna (EKRE) esindajale.

Anti Poolamets tutvustas muudatusettepanekut nr 11:

11. Muuta eelnõu § 1 punkt 51 (vana nr) ja sõnastada see järgmiselt:

„51) paragrahvi 46 lõike 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Padruneid, välja arvatud paukpadruneid, püssirohtu ja sütikuid hoitakse relvakapis.“;

Selgitus: Muudatus on tarvilik välistamaks ebavajalikku kohustust hoida ka paukpadruneid relvakapis. Vastasel juhul peaks ka vaid akustilist relva omavad isikud hankima endale relvakapi, mis ei ole sisuliselt põhjendatud, kuna akustilised relvad ei ole teiste tulirelvadega võrreldava ohu allikad. Ülejäänud osas säilitab muudatusettepanek eelnõuga kavandatud mõistliku muudatuse – s.t. muudatuse, et padruneid, püssirohtu ja sütikuid ei pea relvakapis hoidma relvadest eraldi lukustatavas osas.

Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon

Juhtivkomisjon: JÄTTA ARVESTAMATA (muudatusettepaneku poolt 1: Anti Poolamets; vastu 8: Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Anti Poolamets, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast; ei osalenud 2: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits).

(RKKTS § 106 lg 2 alusel ei kuulu hääletamisele)

Riita Proosa kommenteeris SIM poolt, et üldjoontes ei olda pakutud sõnastuse vastu, kuid akustilise relva puhul tuleb arvestada, et kui relval on piiratud käibega ehk suur padrunitisalu, peab seda akustilist relva juba kehtiva korra järgi hoidma relvakapis. Seetõttu on sellise akustilise relva omanikul relvakapp üldjuhul juba olemas.

R. Proosa meenutas, et eelnõuga kehtestatakse ka nõue, mille kohaselt peab relvakapp edaspidi olema juba esimese relva omamisel. Seetõttu kaob ka akustilise relva omaniku senine

võimalus relvakappi mitte omada ning kuna relvakapp peab niikuinii olemas olema, võib ka sätestada, et tulirelva paukupadruneid tuleb hoida relvakapis.

Anti Haugas küsis, miks peaks inimesel üldse kodus olema püssirohtu ehk millisel eesmärgil seda praktikas hoitakse.

Riita Proosa vastas, et inimesel ei saagi püssirohtu lihtsalt niisama olla. Ta rõhutas, et püssirohi on loakohustuslik kaup ning seda võivad soetada üksnes jahimehed ja laskesportlased, kes vajavad seda ise laskemoona laadimiseks.

Henn Põlluaas märkis, et varasemalt pidi hoidma kõiki padruneid jm laskemoona relvakapi eraldi lukustatavas osas ning küsis, kas edaspidi seda enam tegema ei pea.

Riita Proosa vastas, et ei pea.

Anti Poolamets tutvustas muudatusettepanekut nr 12:

12. Muuta eelnõu § 1 punkt 53 (vana nr) ja sõnastada see järgmiselt:

„53) paragrahvi 46 lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Ühte turvalisuse otstarbel registreeritud tulirelva ja kuni 50 padrunit võib relva hoiukohas hoida väljaspool relvakappi või relvahoidlat. Sel juhul tuleb relva ja selle laskemoona hoida hoiukohas, mis on kõrvalisele isikule raskesti avastatav ja kättesaadav.“;

***Selgitus:** Selleks, et relva saaks kasutada enese ja vara kaitseks tõhusalt, s.t. et relv oleks vajadusel operatiivselt kättesaadav, on mõistlik sätestada, et üht relva võib koos piiratud hulga laskemoonaga hoida relva hoiukohas alati väljaspool relvakappi, nagu seda on siiani saanud teha vaid üht relva omades. Kui sätestatakse eelnõuga ettenähtud regulatsioon, mille kohaselt seda võib teha vaid siis, kui relva omanik viibib ise relva hoiukohas, siis see tähendaks kohustust hakata iga kord kodunt lahkudes paigutama relva relvakappi, ja tagasi koju tulles võtta relv uuesti relvakapist välja. Selline regulatsioon oleks põhjendamatult koormav ja suurendaks tõenäosust, et relv ei ole enese ja vara kaitsmise vajaduse tekkimisel operatiivselt kättesaadav.*

Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon

Juhtivkomisjon: JÄTTA ARVESTAMATA (muudatusettepaneku poolt 2: Anti Poolamets, Varro Vooglaid; vastu 8: Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Anti Poolamets, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast; ei osalenud 2: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits).

Riita Proosa kommenteeris, et SIM seda ettepanekut ei toeta, sest esimesest relvast alates relvakapi nõudel on kindel eesmärk. Ta selgitas, et eelnõu kohaselt võib relva hoida relvakapist väljas üksnes ajal, mil relvaomanik on ise kodus ja adekvaatne. Kui relvaomanikku kodus ei ole, siis ei ole tal vaja ennast ka kuidagi kodus relvakapis peidetud relvaga kaitsta. Kui tal on vaja ennast kaitsta, võtab ta relva kaasa.

Marju Aibast tutvustas muudatusettepanekut nr 13:

13. Täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 71 (muutes järgnevate punktide numeratsiooni) järgnevas sõnastuses:

„71) paragrahvi 74 lõiget 2 täiendatakse punktiga 1¹ järgmises sõnastuses:

„1¹) müüa piiratud tsiviilkäibega relvale mõeldud laskemoona, püssirohtu ja sütikuid käesoleva seaduse § 29 lõikes 12 nimetatud 15-18-aastasele isikule paralleelrelvaloa alusel;“.

Selgitus: Muudatusettepanekuga täiendatakse RelvS §-i 74 lõiget 2 uue punktiga, millega sätestatakse selgesõnaline keeld müüa laskemoona, püssirohtu ja sütikuid 15–18-aastasele paralleelrelvaloa omajale.

Muudatuse eesmärk on selgelt sätestada, et paralleelrelvaluba ei anna alaealisele õigust soetada piiratud tsiviilkäibega relvale mõeldud laskemoona, püssirohtu ega sütikuid. See on vajalik, et vältida tõlgendamisvaidlusi ning tagada, et laskemoona soetamise ja üldise käitlemise vastutus jääb jätkuvalt täisealisele isikule, säilitades RelvS-i süsteemse loogika ja kontrolli relvade ja laskemoona käitlemise üle.

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Anti Poolamets, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast, Varro Vooglaid).

Kristel Urke tutvustas muudatusettepanekut nr 14:

14. Täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 78 (järgnevate p-de numeratsioon muutub) järgmises sõnastuses:

„78) seadust täiendatakse §-ga 83⁶⁰ järgmises sõnastuses:

„§ 83⁶⁰ . Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse poolt osutatavad tasulised teenused

(1) Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus võib osutada ettevõtjatele järgmisi tasulisi teenuseid:

- 1) laskemoona ja lahingumooni hoidmine;
- 2) sõjarelvade, relvasüsteemide, sõjarelvade laskemoona ja lahingumooni edasitoimetamine;
- 3) sõjarelvade, relvasüsteemide, sõjarelvade laskemoona ja lahingumooni vedamine;
- 4) sõjarelvade, relvasüsteemide, sõjarelvade laskemoona, lahingumooni ja nende oluliste osade või laskemoona või lahingumooni tootmises lõhkeainet sisaldavate jääkide hävitamine;
- 5) kaitsetööstuspargi katseplatsi kasutamise korraldamine;
- 6) kaitsetööstuspargi haldamine.

(2) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse poolt osutatavate tasuliste teenuste täpsema loetelu, tasumäärad või tasu arvestamise alused ja tasuliste teenuste osutamise korra.“.

Selgitus: RelvS-i täiendatakse uue §-ga 83⁶⁰, millega sätestatakse tasuliste teenuste loetelu, mida Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse (edaspidi RKIK) saab ettevõtjatele pakkuda. Lisaks sätestatakse volitusnorm, millega kaitseminister saab kehtestada RKIK-i poolt osutatavate tasuliste teenuste täpsema loetelu, tasumäärad või tasu arvestamise alused ja tasuliste teenuste osutamise korra. Volitusnorm võimaldab reguleerida teenuste osutamisega seotud tehnilisi ja kulupõhiseid küsimusi paindlikult määruse tasandil. Muudatus lähtub tänasest julgeolekuolukorrast, mis eeldab riigikaitse valdkonnas kiiret tegutsemist, strateegilist ettenägelikkust ning senisest tihedamat koostööd riigi ja erasektori vahel. Selle eesmärk on

toetada kaitsetööstuse arengut ja vähendada ettevõtjate koormust olukorras, kus laskemoona hoidmise, veoteenuste, hävitamise ning katseplatside kasutamise võimekuse iseseisev loomine oleks kulukas või praktiliselt raskendatud. Muudatus on seotud ka kaitsetööstuspargi kui riigi julgeoleku ja kaitsevõime seisukohalt olulise tööstusala arendamisega, mille eesmärk on luua Eestis terviklik kaitsetööstuse väärtusahel ning tagada kriitiliste varude, sealhulgas lõhkeainete, laskemoona, lahingumoonade ja relvasüsteemide tootmise, katsetamise ja ladustamise võimekus riigi territooriumil. Kaitsetööstusparki koondatav tootmis- ja tugitaristu aitab suurendada tootmiskiirust, vähendada sõltuvust välismaistest tarneahelatest ning parandada kriisiolukorras reageerimisvõimet. Teenuste tasulisuus lähtub põhimõttest, et tegemist ei ole tasuta avaliku ülesande täitmisega ettevõtjate huvides, vaid kulupõhiselt osutatavate teenustega. Tegemist ei ole avalik-õigusliku tasuga ning selle eest ei saada avalik-õiguslikku hüve, vaid tasu vastab isiku kokku hoitavale kasutuseelisele. Ministriile antud volitus kehtestada teenuste täpsem loetelu, tasumäärad ja osutamise kord tagab vajalikku paindlikkust ning võimaldab tehnilised ja hinnastamise küsimused reguleerida määruse tasandil. Muudatus toetab seega ühtaegu kaitsetööstuspargi toimimist ning laiemalt Eesti kaitsevõime tugevdamist. Kaitsetööstuspark on olulise riikliku huviga ja märkimisväärse ruumilise mõjuga majandustegevuse piirkond, mille arendamist korraldab Kaitseministeerium ning mis on suunatud riigikaitse eesmärkide saavutamisele ja kus koondatakse tootmisrajatised, taristu ja tugiteenused relvade, laskemoona, lahingumoonade või nende oluliste osade arendamiseks ja tootmiseks. Kaitsetööstuspargi eesmärk on luua riigi poolt ette valmistatud ja turvaline tööstuskeskkond, mille põhitaristu arendamine ja haldamine on RKIK-i ülesanne. Kaitsetööstuspargiga seotud tegevusteks on kinnisvara korrashoid ja tehniline haldamine (ehitiste ja territooriumi füüsilise säilimise ja ohutuse tagamine), julgeoleku ja valve korraldamine, kasutuslepingute sõlmimine, ehitustegevuse ja planeerimise koordineerimine. Kokkuvõtvalt hõlmab kaitsetööstuspargi haldamine riigivara eesmärgipärast ja säästlikku valitsemist, tagades samal ajal spetsiifilised riigikaitsealised nõuded ja toetades kaitsetööstuse arengut läbi kinnisvararessursi juhtimise. Kaitsetööstuspargi alale ehitatakse põhitaristu osana muuhulgas ka hooned sõjarelvade laskemoona, lahingumoonade ja nende oluliste osade (sh lõhkematerjali) hoidmiseks ning RKIKil on õigus tegeleda sõjarelvade laskemoona ja lahingumoonade hoidmisega (RelvS § 8350 lõiked 1 ja 2). Samuti rajatakse alale lõhkematerjali katseplats ja lõhkematerjali tootmisjäätmete hävitamise plats. Sõjarelvade laskemoona, lahingumoonade ja nende oluliste osadega seotud käitlemistevõimed on seotud otseselt kaitsetööstuspargi arendamise ja toimimise korraldamisega. Kaitsetööstuspargi katseplats on spetsiaalselt rajatud ja kontrollitud ala, kus saab testida ning katsetada kaitsetööstuses arendatavaid või toodetavaid süsteeme, laskemoona, lahingumoonade, relvi ning nende olulisi osi ohutult. Selle mõtte on anda tootjatele koht, kus arendus ja katsetamine toimiks turvaliselt, kontrollitud tingimustes ja sageli kõrgendatud julgeoleku ning ohutusnõuete järgi tootmiskoha läheduses. Kaitsetööstuspargi kontekstis on katseplats osa laiemast ökosüsteemist, kus tootmine, arendus, ladustamine ja testimine on koondatud ühte strateegilisse tervikusse. RKIK võib sellise katseplatsi kasutamist ettevõtjatele korraldada tasulise teenusena, näiteks võimaldada juurdepääsu või pakkuda sellega seotud tugiteenuseid. Samuti võib muudatuse kohaselt RKIK osutada sõjarelvade, relvasüsteemide, sõjarelvade laskemoona, lahingumoonade edasitoimetamise ja veoteenust. Ka need tegevused on otseses puutumisega RKIK-i kaitsetööstuspargiga seotud ülesannetega ning nende eesmärgiks on tagada, et kaitsetööstuspargi alal oleks kontrollitud, turvaline ja ühtsete standarditega toimiv logistika.

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Anti Poolamets, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast, Varro Vooglaid).

Madis Timpson uuris, kas tasumäärad kehtestab tõepoolest minister oma määrusega.

Kristel Urke vastas jaatavalt. Ta selgitas, et kuna Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus ei ole ettevõtte, tuleb tasumäärad õigusaktis sätestada.

Madis Timpson andis järgneva muudatusettepaneku tutvustamiseks sõna ettepaneku algatajate esindajale.

Priit Sibul tutvustas muudatusettepanekut nr 15:

15. Täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 80 (järgnevate p-de numeratsioon muutub) järgmises sõnastuses:

„80) seaduse paragrahv 84 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 84. Lasketiir, laskekeskus ja laskepaik

(1) Lasketiir on käesoleva seaduse mõistes laskevõistlusteks või -harjutusteks alaliselt kasutatav ehitis, ruum või territoorium.

(1¹) Laskekeskus on laskeharjutusteks alaliselt kasutatav ehitis, ruum või territoorium, mille laskeala pikkus on kuni 50 m. Laskekeskusele kehtivad lihtsustatud nõuded võrreldes lasketiiruga. Laskekeskust ei tohi kasutada ärilistel eesmärkidel.

(2) Laskepaik on koht, mis sobib või on kohandatud laskevõistluste või -harjutuste ajutiseks korraldamiseks.

(3) Lasketiiru või laskepaiga rajamiseks peab olema selle kohaliku omavalitsuse kirjalik nõusolek, kelle territooriumile see tahetakse rajada, ning Politsei- ja Piirivalveameti kirjalik nõusolek. Laskekeskuse ja laskepaiga rajamisest teavitatakse seda kohalikku omavalitsust, kelle territooriumile see tahetakse rajada, samuti Politsei- ja Piirivalveametit. Lennuvälja ja kopteriväljaku lähiümbrusse jääva lahtise lasketiiru, laskekeskuse ja laskepaiga rajamiseks või ümberehitamiseks peab olema ka Transpordiameti kirjalik nõusolek.

(3¹) Teenistusrelvi käitleva asutuse kinnise lasketiiru rajamiseks ei ole vajalik käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud kohaliku omavalitsuse kirjalik nõusolek.

(3²) Teenistusrelvi või sõjaväerelvi käitleva asutuse lasketiiru ja laskepaiga rajamiseks ei ole vajalik käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud Politsei- ja Piirivalveameti kirjalik nõusolek. Laskepaiga kasutusele võtmisest teavitatakse Politsei- ja Piirivalveametit.

(4) Lasketiir, laskekeskus või laskepaik peab asetsema, olema rajatud ja seadistatud selliselt, et selle kasutamisel on tagatud lasketiiru, laskekeskuse või laskepaiga kasutajate ja ümbruse ohutus ning välistatud on kõrvaliste inimeste ja loomade pääs laskmispiirkonda.

(5) Lasketiir ja laskepaik, kus korraldatakse spordivõistlusi, peab olema ehitatud ja varustatud vastava rahvusvaheliselt tunnustatud spordiorganisatsiooni nõuete kohaselt.

(6) Lasketiirus, laskekeskuses ja laskepaigas peavad nähtavale kohale olema välja pandud ohutusnõuded, sisekorraeskiri ning laskmise eest vastutava isiku nimi.

(6¹) Lennuohutuse tagamise eesmärgil esitatakse Transpordiametile lahtise lasketiiru, laskekoha ja laskepaiga laskeala keskpunkti koordinaadid WGS-84 süsteemis, ohuala maksimaalne kõrgus meetrites ning laskeala diagonaali pikkus meetrites vähemalt 90 päeva enne lasketiirus tegevuse alustamist või 30 päeva enne laskekeskuse või laskepaiga kasutuselevõttu.

(7) Lasketiiru, laskekeskuse ja laskepaiga ning laskevõistluse ja treeninglaskmise ohutusnõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(8) [Kehtetu - [RT I, 14.03.2023, 22](#) - jõust. 01.10.2023]

(9) Käesolevas paragrahvis kasutatud termineid ja esitatud nõudeid kohaldatakse teenistusrelvi käitleva asutuse lasketiirule ja laskepaigale.“.

Selgitus: Lasketiirust eristab laskekeskust asjaolu, et seda ei või kasutada laskevõistlusteks, vaid üksnes laskeharjutusteks. Laskepaigast eristab laskekeskust see, et laskekeskus on alaline, mitte ajutine.

Kuigi laskekeskuse puhul on äriiline kasutamine keelatud, ei ole see mõeldud üksnes isiklikuks kasutuseks – seal võib käia sõpruskond, Kaitseliidu malev, küla kogukond jt. Sarnane regulatsioon on Soomes, kus on olemas vähese kasutusega lasketiirude kategooria, kus on lubatud teha aastas 10 000 lasku.

Sõnastuse väljapakkumisel on lähtutud esiteks sellest, et eristada terminoloogiliselt seda tüüpi laskmiseks kasutatavat kohta lasketiirust ja laskepaigast. Sarnane sõnastus ärielistel eesmärkidel mitte kasutamise kohta on ka autoriõiguse seaduses, mille järgi lubatakse autori nõusolekuta ja autoritasu maksmata reprodutseerida ja tõlkida teost isikliku kasutamise eesmärgil tingimusel, et selline tegevus ei taotle ärilisi eesmärke (§ 18 lg 1). Isiklik kasutamine ei oleks laskekeskuste puhul sobiv määratlus – keelatud on korraldada laskmist tasu eest, kuid selle kasutamine sõprade, tuttavate, kogukonna vmt poolt on lubatud. Käesoleva muudatusettepaneku aktsepteerimisel tuleks asjakohased muudatused teha ka teistes RelvS sätetes, mis reguleerivad praegu lasketiire ja laskepaiku mõttega, et reguleerida igat tüüpi laskmise kohti.

Riigikogu liikmed Priit Sibul, Tõnis Mölder, Jaanus Karilaid

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (poolt 5: Lea Danilson-Järg, Heljo Pikhof, Anti Poolamets, Valdo Randpere, Varro Vooglaid; vastu 4: Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Madis Timpson, Vilja Toomast; ei osalenud 3: Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Stig Rästa).

Riita Proosa kommenteeris, et SIM seda ettepanekut ei toeta. Ta märkis, et ministeeriumis on hetkel kooskõlastuse läbinud ja ministri allkirjastamist ootamas lasketiiru määrus, millega nähakse ette kergemate nõuetega ehk vähese kasutusega lasketiir või laskepaik. Sellises kohas oleks lubatud teha aastas kuni 10 000 lasku. Ta rõhutas, et kõnealuse muudatusettepaneku eesmärk on seega tulevase määrusega juba kaetud.

Anti Haugas uuris, miks ei võiks kõnealust regulatsiooni sätestada ka seaduse tasandil.

Riita Proosa selgitas, et sisuliselt on tegemist ikkagi lasketiiru või laskepaigaga. Eraldi „laskekeskuse” mõiste ei ole vajalik, sest kõnealune koht oleks endiselt lasketiir või laskepaik, millele kehtivad lihtsalt teistsugused nõuded. Samuti, lasketiiru ja laskepaiga mõisted on seaduse tasandil juba olemas ning seadus annab ka volituse kehtestada nende nõuded määrusega.

Ta märkis, et küsimus on seega eri tasemega lasketiirudes ja laskepaikades, millele kohaldatakse erinevaid nõudeid.

Valdo Randpere leidis, et eraldi mõiste kasutuselevõtt muudaks siiski regulatsiooni selgemaks. Mõisted „lasketiir”, „laskekeskus” ja „laskepaik” tähistaksid kolme erinevat kohta ning seadust lugedes oleks kohe arusaadav, millega tegemist on. Vastasel juhul tuleb määrusest eraldi otsida, millistele nõuetele see konkreetne lasketiir vastab.

Riita Proosa vastas, et lasketiiru või laskepaika rajamiseks peab isik igal juhul määrusega tutvuma. Seega, valdkonnas tegutseval inimesel ei ole keeruline vaadata määrusest nõudeid, mida ta peab rajamisel nagunii järgima, sh eri tasemetele kehtestatud tingimusi.

Priit Sibul uuris, kas komisjoni liikmetele on teada, milliseid leevendusi praegu ministri allkirja ootav määrus sisaldab.

Ta märkis, et tema ei teadnud muudatusettepanekut koostades, et ministeerium juba kavandab samalaadset muudatust ning kui juhtivkomisjon peab justkui valima praegu esitatud

muudatusettepaneku ja ministri juures oleva määruse vahel, peaks liikmetele olema ka teada, mille üle nad üldse otsustavad.

Riita Proosa vastas, et lasketiiru määruse eelnõu oli avalikul kooskõlastusringil ehk kõikidel osapooltel ja huvirühmadel oli võimalik sellega tutvuda. Ametliku tagasiside põhjal tehti eelnõusse ka täpsustusi.

Anti Haugas küsis, kas SIM on selle muudatusettepaneku põhjalikult läbi töötanud ning kas selles esineb vastuolusid, millest komisjon peaks teadlik olema. Arvestades, et ettepanek leidis siin toetust ja arvestatakse.

Riita Proosa vastas, et ettepanek muudab SIM-i jaoks senist tööd olulisel määral, kuna ministeerium peaks uuesti avama lasketiiru määruse, mida juba menetleti kaks aastat ja alustama selle ümbertöötamist.

Ta selgitas, et uues lasketiiru määruses on huvirühmade ettepanekutest lähtudes lisatud lihtsamad nõuded ning nende eesmärk on võimaldada rajada lasketiire soodsamatel tingimustel. Mõiste „laskekeskus” seadusesse lisamine tähendaks, et ka määrus tuleks uuesti avada ja selles kasutatavad nimetused ümber teha.

R. Proosa lisas, et „laskekeskus” on sisult ka märksa laiem mõiste kui „lasketiir”, sest laskekeskus võib tähistada näiteks Kaitseliidu harjutusvälja, kus asub mitu lasketiiru.

Valdo Randpere kommenteeris, et kui minister jõuab määruse allkirjastada enne eelnõu saali jõudmist, võib 15. muudatusettepanek saalis toetuse kaotada, sest selle eesmärk oleks juba määrusega täidetud.

Andre Hanimägi kommenteeris, et isegi kui määrust ei jõuta allkirjastada, võiks selle ikkagi vähemalt Riigikogule saata, et täiskogus oleks ka arusaadav, et määruks kavandatakse sisuliselt sama lahendust.

Kristel Urke tutvustas muudatusettepanekut nr 16:

16. Muuta eelnõu § 1 punkt 82 (uus nr) ja sõnastada see järgmiselt:

„82) paragrahvi 85 täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

„(1¹) Kaitseväge või Kaitseliit võib võimaldada ettevõtjatele kasutada tasu eest Kaitseväge ja Kaitseliidu harjutusvälja relvade, relvasüsteemide, lahingumoonade, lahingu- ja muu tehnika katsetamiseks ja testimiseks, kui see ei takista Kaitseväge ega Kaitseliidu ülesannete täitmist. (1²) Kaitseväge ja Kaitseliidu harjutusvälja kasutada andmise otsustamise tingimused ja kasutamise korra, ettevõtjaga sõlmitava lepingu sõlmimise tingimused ja korra, tasumäärad või tasu arvestamise alused käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ sätestatud tegevusteks kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

Selgitus: Muudatusega luuakse ettevõtjatele võimalus kasutada Kaitseväge ja Kaitseliidu harjutusväljasid nendel eesmärkidel, millal harjutusvälja ei ole vajalik Kaitseväge, Kaitseliidu ülesannete täitmiseks, sealhulgas rahvusvahelise sõjalise koostöö raames liitlaste vajaduste tagamiseks. Harjutusvälja vabade eesmärkide olemasolu määrab kindlaks Kaitseväge ja Kaitseliit, millest Kaitseministeeriumi valitsemisala riigivara volitatud asutusena Riigi

Kaitseinvesteeringute Keskus kui harjutusväljade valdaja lähtub ettevõtjatele harjutusvälja kasutada andmise korraldamisel.

Muudatus lähtub vajadusest luua võimalused toetada kaitsetööstusettevõtete arendus- ja tootmisvõimekust, kuna toodete valmistamise kõrval on nende testimine ja katsetamine vältimatu osa kogu kaitsetööstuse väärtusahelast. Kehtivast RelvS § 85 lõikest 1 ei tulene piisavalt selgelt võimalust lubada Kaitseväe ja Kaitseliidu harjutusvälja ettevõtjatel sellisel eesmärgil kasutada, mistõttu annab uus lõige 1¹ selleks sõnaselge õigusliku aluse. Ühtlasi nähakse lõikes 1² ette volitusnorm valdkonna eest vastutavale ministrile kehtestada määrusega harjutusväljade kasutada andmise otsustamise tingimused ja kasutamise kord, ettevõtjatega sõlmitavate lepingute sõlmimise tingimused ja kord ning tasumäärad või tasu arvestamise alused, et tagada tegevuste läbiviimine kooskõlas ohutusnõuete ning Kaitseväe ja Kaitseliidu tegevusvajadustega. Teenuse kasutamise eest võetav tasu ei ole avalik-õiguslik tasu ega anna avalik-õiguslikku hüve, vaid vastab isiku kokku hoitavale kasutuseelisele. Muudatus toetab seega ühtaegu õigusselgust, kaitsetööstuse arendamist ning riigi olemasoleva taristu kontrollitud ja eesmärgipärast kasutamist.

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast, Varro Vooglaid).

Marju Aibast tutvustas muudatusettepanekut nr 17:

17. Muuta eelnõu § 1 punkt 87 (uus nr) ja sõnastada see järgmiselt:

„87) paragrahvi 91 täiendatakse lõigetega 49 - 52 järgmises sõnastuses:

„(49) Isik, kellel on enne käesoleva paragrahvi jõustumist vaid üks tulirelv, peab tagama käesoleva seaduse § 46 lõikes 3 sätestatud nõuetele vastava hoiukoha hiljemalt enne relvaloa kehtivuse pikendamist.

(50) Kui isik on tegutsenud enne käesoleva paragrahvi jõustumist käesoleva seaduse § 66 lõikes 5 nimetatud tegevusaladel, siis on tal kohustus esitada majandustegevusteade käesolevas seaduses sätestatud korras hiljemalt 2027. aasta 1. märtsiks.

(51) Isik, kelle valduses on enne käesoleva paragrahvi jõustumist tulirelva paukpadrun, võib seda omada ja vallata 24 kuu jooksul käesoleva paragrahvi jõustumisest arvates. Selle tähtaja jooksul peab isik paukpadruni üle andma Politsei- ja Piirivalveametile, võõrandama isikule, kellel on käesoleva seaduse kohaselt õigus seda omada, või esitama Politsei- ja Piirivalveametile kollektioneerimisloa taotluse.

(52) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 51 nimetatud isik on kollektioneerimisloa taotluse esitanud nimetatud tähtaja jooksul, võib isik paukpadrunit omada ja vallata kuni taotluse kohta tehtud otsuse jõustumiseni.“.

Selgitus: Eelnõu § 1 punktiga 72 täiendatakse RelvS § 91 lõigetega 49–52.

Lõikes 49 võrreldes eelnõu varasema sõnastusega muudatusi ei tehta.

Lõikes 50 muudetakse majandustegevusteate esitamise üleminekutähtaega. Isik, kes on enne sätte jõustumist tegutsenud RelvS § 66 lõikes 5 nimetatud tegevusalal, peab esitama majandustegevusteate hiljemalt 2027. aasta 1. märtsiks. Tähtaja muutmise eesmärk on anda juba tegutsevatele isikutele piisav aeg uue teatamiskohustusega kohanemiseks ja majandustegevusteate esitamiseks ning tagada uue regulatsiooni sujuv rakendumine.

Uute lõigetega 51 ja 52 nähakse ette üleminekuregulatsioon isikutele, kelle valduses on sätte jõustumise ajal tulirelva paukpadruneid. Üleminekuregulatsioon on vajalik, kuna tulirelva paukpadrun ei ole seni olnud relvaseaduses sellisel kujul reguleeritud ning eelnõuga kehtestatakse selle omamisele ja valdamisele uued nõuded. Seetõttu võib sätte jõustumise ajal olla isikute valduses paukpadruneid, mille omamiseks ei ole seni olnud vaja eelnõuga ettenähtud õigust või luba.

Lõike 51 kohaselt antakse sellistele isikutele 24 kuud oma valduse uue regulatsiooniga kooskõlla viimiseks. Selle aja jooksul võib isik paukpadrunit jätkuvalt omada ja vallata, kuid peab üleminekuaja lõpuks selle Politsei- ja Piirivalveametile üle andma, võõrandama isikule, kellel on õigus seda omada, või esitama Politsei- ja Piirivalveametile kolleksioneerimisloa taotluse. 24-kuuline üleminekuage on põhjendatud eelkõige regulatsiooni uudsusega ning vajadusega anda isikutele piisav aeg uuest regulatsioonist teada saamiseks ja oma valduse õiguspäraseks ümberkorraldamiseks. Samuti ei pruugi riigil olla täielikku ülevaadet isikutest, kelle valduses on seaduse jõustumise ajal tulirelva paukpadruneid.

Lõikega 52 tagatakse, et tähtaja jooksul kolleksioneerimisloa taotluse esitanud isiku valdus ei muutu õigusvastaseks üksnes põhjusel, et Politsei- ja Piirivalveamet ei ole jõudnud taotlust üleminekuaja lõpuks lahendada. Sellisel juhul võib isik paukpadrunit omada ja vallata kuni kolleksioneerimisloa taotluse kohta tehtud otsuse jõustumiseni.

Muudatustega tagatakse uute nõuete proportsionaalne rakendamine ning antakse nii majandustegevusega tegelevatele isikutele kui ka tulirelva paukpadruneid omavatele isikutele piisav aeg oma tegevuse ja valduse uue regulatsiooniga kooskõlla viimiseks.

Muudatuse mõju:

Lõikes 50 sätestatud tähtaja muutmise mõju on vähene. Pikem üleminekuage annab juba tegutsevatele isikutele rohkem aega majandustegevuste esitamiseks ning võimaldab Politsei- ja Piirivalveametil korraldada uue teatamiskohustuse rakendamist ja puudutatud isikute teavitamist sujuvamalt. Muudatusega ei kaasne uut sisulist kohustust, vaid pikeneb selle täitmiseks ettenähtud aeg.

Lõigete 51 ja 52 lisamine mõjutab isikuid, kelle valduses on seaduse jõustumise ajal tulirelva paukpadruneid. Kuna tulirelva paukpadrun ei ole seni olnud relvaseaduses sellisel kujul reguleeritud, kaasneb eelnõuga nende isikute jaoks uus piirang. Isik peab 24-kuulise üleminekuaja jooksul paukpadruni Politsei- ja Piirivalveametile üle andma, võõrandama selle isikule, kellel on õigus seda omada, või esitama selle edasiseks omamiseks kolleksioneerimisloa taotluse. Kolleksioneerimisloa taotlemise korral kaasneb isikule loa taotlemise ja selle saamise tingimuste täitmisega seotud halduskoormus ning võimalik kulu. 24-kuuline üleminekuage leevendab muudatusega kaasnevat mõju, kuna annab isikutele piisava aja oma valduse uue regulatsiooniga kooskõlla viimiseks. Lõikega 52 välditakse ühtlasi olukorda, kus tähtajaks kolleksioneerimisloa taotluse esitanud isiku valdus muutuks õigusvastaseks üksnes seetõttu, et Politsei- ja Piirivalveamet ei ole jõudnud taotlust üleminekuaja jooksul lahendada.

Politsei- ja Piirivalveametile võib muudatusega kaasneda täiendav töökoormus seoses paukpadrunite vastuvõtmise ning kolleksioneerimisloa taotluste menetlemisega. Mõju täpset ulatust ei ole võimalik ette hinnata, kuna puudub täielik ülevaade isikutest, kelle valduses on tulirelva paukpadruneid, ja nende valduses olevatest kogustest. 24-kuuline üleminekuage võimaldab paukpadrunite üleandmise ja loataotluste esitamise pikema aja peale hajutada ning vähendab seeläbi PPA töökoormuse lühiajalise suurenemise riski.

Muudatus suurendab õigusselgust ning võimaldab pärast üleminekuaja lõppu teha tulirelva paukpadrunite käitlemise üle senisest tõhusamat järelevalvet. Samal ajal tagab üleminekuregulatsioon, et uue piirangu rakendamine ei toimuks järsult ning seni õiguspäraselt paukpadruneid omanud isikutele jääks mõistlik aeg oma valduse uute nõuetega kooskõlla viimiseks.

Muudatusega ei ole eeldatavalt ette näha olulist eelarvemõju, kuid mõju täpne ulatus sõltub esitatavate kolleksioneerimisloa taotluste ja Politsei- ja Piirivalveametile üleantavate paukpadrunite arvust.

Lea Danilson-Järg küsis täiendava lõike 51 kohta, kas seaduses on asjakohane sel viisil loetleda tegevused, mida isik peab 24 kuu jooksul tegema. Ta märkis, et isikul tekivad ka teised seaduslikud võimalused, näiteks võib ta laskemoona hävitada.

Riita Proosa nõustus, et sisuliselt võib sättesse konkreetse loetelu asemel kirjutada näiteks „käesolevas seaduses sätestatud korras“, kuid märkis, et ka teistes taolistes üleminekusätetes

on tavaks loetleda isiku võimalused. Ta selgitas, et kui tulirelva paukmoon muutub seaduse jõustumisel piiratud tsiviilkäibega laskemoonaks, siis ei ole isikul kuigi palju võimalusi tegutsemiseks. Ta rõhutas, et isik ei tohi siiski laskemoona ise hävitada ning kuigi laskemoona saaks põhimõtteliselt ära kasutada, ei ole isikul selleks tulirelva.

R. Proosa tõi esile, et seaduslikud võimalused ongi anda laskemoon hävitamiseks üle Politsei- ja Piirivalveametile, võõrandada see relvaluba omavale isikule, kellel on vastavat liiki relv, milles seda laskemoona saab kasutada, või siis taotleda kolleksioneerimisluba. Ta lisas, et juba täna on mitu kolleksioneerimisluba, kellel on laskemoona kolleksioneerimise luba. Sageli on tegemist laskesportlaste või laskevõistluste korraldajatega, kelle valdusse satub eri kaliibriga laskemoona, mida nad võivadki oma kolleksioonis hoida.

Lea Danilson-Järg märkis, et sätestatud tähtaja jooksul võibki inimene tegelikult laskemoona ka ära kasutada, kuid seda võimalust ei ole samuti sättesse kirjutatud. Seetõttu ei ole esitatud loetelu ammendav ning selline lahendus võib olla küsitav.

Riita Proosa rõhutas, et tulirelva paukpadrunite saab kasutada üksnes tulirelvas. Seega isik, kellel on selleks sobiv tulirelv, võib ka laskemoona edasi hoida. Arutelu puudutab inimesi, kellel ei ole ei relvaluba ega relva ning seetõttu ka võimalust laskemoona lihtsalt ära kasutada. Ta lisas, et relvaluba saab taotleda relvale, mitte üksnes tulirelva laskemoonale.

Andre Hanimägi tegi ettepaneku, et lõike 51 puhul võiks sel juhul teise lause koos loeteluga sättest lihtsalt ära kustutada ning täpsustada seda loetelu pigem eelnõu seletuskirjas. Seaduse sättes võiks jääda üksnes esimene lause, mis kehtestab tähtjaks 24 kuud käesoleva paragrahvi jõustumisest arvates.

Lea Danilson-Järg küsis, kas võib tekkida oht, et kolleksioneerimisloa taotlust ei jõuta 24 kuu jooksul ära menetleda. Täpsemalt, kas sellisel juhul võib tekkida olukord, kus inimene on sunnitud oma kolleksiooni hävitama, kuna kolleksioneerimisloa küsimust ei jõuta tähtaja jooksul lahendada.

Riita Proosa vastas, et just selle olukorra lahendamiseks on sättesse lisatud punkt 52. Ta selgitas, et kui inimene on kolleksioneerimisloa taotluse juba esitanud, siis selle menetluse ajal ei peaks ta laskemoonast loobuma. Edasine sõltub sellest, kas taotlus rahuldatakse või mitte.

Lea Danilson-Järg märkis, et sellisel juhul tuleks lihtsalt punkti 52 sõnastust muuta ja kasutada tingimuslikku konstruktsiooni, mille kohaselt kohaldub erand juhul, kui isik on esitanud kolleksioneerimisloa taotluse.

Madis Timpson pani parandustega muudatusettepaneku nr 17 hääletusele:

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast, Varro Vooglaid).

Madis Timpson tutvustas viimasena muudatusettepanekut nr 18:

18. Muuta eelnõu § 3 teksti ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Käesoleva seaduse § 1 punktid 78 ja 82 jõustuvad 2027. aasta 1. märtsil.
(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 12, 13 ja 15 jõustuvad 2027. aasta 1. juulil.“.

***Selgitus:** Jõustumissättesse lisatud muudatusele nähakse ette hilisem jõustumisaeg, et vajalikud rakendusaktid jõutaks mõistliku aja jooksul välja töötada. Hilisem jõustumine tagab, et seaduse rakendamiseks vajalik õiguslik ja praktiline raamistik oleks muudatuste jõustumise hetkeks valmis ning uued normid oleksid tegelikkuses rakendatavad.*

Õiguskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast, Varro Vooglaid).

Madis Timpson tänas kutsutuid ning märkis lõpetuseks, et komisjon on kõik eelnõule esitatud muudatusettepanekud nüüd üle vaadanud.

Esimees tegi seejärel ettepanekud eelnõu menetluslike otsuste osas.

Otsustati:

- 2.1.** Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 14.10.2026 (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast, Varro Vooglaid).
- 2.2.** Teha ettepanek teine lugemine lõpetada (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast, Varro Vooglaid).
- 2.3.** Kui teine lugemine lõpetatakse, teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda ja viia läbi lõpphääletus 21.10.2026 14:00 (konsensus: Lea Danilson-Järg, Peeter Ernits, Andre Hanimägi, Anti Haugas, Maria Jufereva-Skuratovski, Heljo Pikhof, Valdo Randpere, Stig Rästa, Madis Timpson, Vilja Toomast, Varro Vooglaid).

Madis Timpson tegi ettepaneku pikendada komisjoni istungit vähemalt kuni kella 13.15ni. Komisjon nõustus konsensuslikult.

3. Ettekanne: Justiits- ja Digiministeeriumi väljatöötamiskavatsuse tutvustus pankrotiseaduse ja kohtutäituri seaduse muutmise seaduse eelnõu koostamiseks

Madis Timpson andis väljatöötamiskavatsuse (VTK) tutvustamiseks sõna Justiits- ja Digiministeeriumi (JDM) esindajatele.

Maarja Roht tegi VTK (Lisa 1) tutvustamiseks ettekande (Lisa 2). Ta tõi esile, et VTK põhineb Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja, kohtute, maksejõuetuse teenistuse ning teiste huvirühmade sisendil ning selles käsitletakse kutsetegevusega seotud kitsaskohti, mida eelkõige pankrotihaldurid soovivad lähitulevikus lahendada.

Ta selgitas, et VTK teemade hulka kuuluvad täpsemalt halduri kutsesse sisenemine, menetluse korralduslikud ja tehnilised küsimused ning halduri töö rahastamine. Samuti käsitletakse ka riigi võimalikku rolli, sh maksejõuetuse teenistuse ülesannete laiendamist või

üleüldse pankrotihaldurite kutsetegevuse üleviimist riigiteenistusse.

M. Roht rõhutas, et VTK peamine eesmärk on mõlemat kutset tugevdada ja tagada järelkasv. Ta tõi esile, et viimaste kutseeksamite kaudu ei ole uusi pankrotihaldureid lisandunud ning uued liikmed on kutsekoguga liitunud peamiselt vandeadvokaatide hulgast, mistõttu puudub kutsekogul praegu piisav järelkasv ja selge tulevikuperspektiiv.

Ta lisas, et pankrotihaldurite arv püsib 60-70 vahel, kuid aktiivselt tegutsevate haldurite arv on veel väiksem. Samuti suureneb iga aasta haldurite keskmine vanus ning noori spetsialiste ei tule piisavalt juurde. Seetõttu otsitakse võimalusi muuta pankrotihalduri kutsetegevus atraktiivsemaks, tuua valdkonda uusi pädevaid inimesi ja tagada, et nad oskaksid maksejõuetusmenetlusi nõuetekohaselt juhtida.

Madis Timpson palus selgitada, mida riikliku mudeli variant täpsemalt tähendaks.

Maarja Roht vastas, et lihtsustatult tähendaks riiklik mudel riiklikke pankrotihaldureid ehk kõik praegu erasüsteemis tegutsevad pankrotihaldurid viidaks riigiteenistusse, neist saaksid ametnikud ning pankrotimenetlusi hakkaksid edaspidi läbi viima nemad.

Ta rõhutas, et tegemist on vaid ühe alternatiivse lahendusega, mitte kindla suunaga, mille poole ministeerium soovib tingimata liikuda.

Peeter Ernits uuris, millal võiks VTK-st saada eelnõu.

Maarja Roht vastas, et eelnõuni soovitakse jõuda 2027.a teisel poolel. Ta märkis, et huvirühmadelt saadud tagasiside on aga näidanud, et mõned kavandavad suunad vajavad täiendavat analüüsi ja terviklikuma ülevaate koostamist, mida ministeerium peab enne eelnõuni jõudmist tegema või siis tellima.

Peeter Ernits küsis, kas praegused pankrotihaldurid toetavad Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja süsteemi muutmist ning riiklikule modelile üleminekut.

Ta viitas lisaks ühe tuntud ajakirjaniku varasemale väga kriitilisele hinnangule pankrotihaldurite kohta ja küsis, kas VTK-s on mõeldud ka institutsiooni tõsiseltvõetavuse parandamisele.

Maarja Roht vastas, et pankrotihaldurite riiklikku süsteemi viimist toetab tagasiside andjatest üksnes maksejõuetuse teenistus. Teised huvirühmad on sellele vastu. Ta märkis, et ka ministeeriumi eelistatud suund ei ole pankrotihaldurite riigiteenistusse viimine, kuid see võimalus lisati VTK-sse eelkõige analüüsi ja arutelu algatamiseks.

M. Roht sõnas, et üks VTK sisuline eesmärk ongi anda pankrotihalduri kutsele ja maksejõuetusmenetlusele n-ö uus hingamine. Värskest saabki tuua uute liikmete kaudu, kuid selleks tuleb inimesi kutsealale kutsuda ja motiveerida neid seda tööd tegema. Ta möönis, et pankrotihalduri kutse ei ole enamiku juristide esimene valik, mistõttu püütakse kujundada terviklikumat motivatsioonipaketti, mis muudaks kutseala atraktiivsemaks.

Madis Timpson tänas kutsutuid ettekande eest.

4. Ettekanne: Justiits- ja Digiministeeriumi väljatöötamiskavatsuse tutvustus täitemenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu (täitemenetluse peatamise regulatsiooni muutmine) koostamiseks

Madis Timpson andis VTK tutvustamiseks sõna JDM esindajale.

Aleksandr Logussov tutvustas VTK (Lisa 3) sisu ja eesmärgi. Ta märkis sissejuhatuseks, et

JDM-i laiem eesmärk on täitemenetluse süsteemi väiksemate teemade kaupa kaasajastada ning käesolev VTK käsitleb täitemenetluse peatamist.

A. Logussov selgitas, et teema tõusetus maksejõuetuse valdkonnas, kus eeskätt esineb probleem füüsilisest isikust võlgnike puhul, kes soovisid kohustustest vabaneda ja pöördusid kohustustest vabastamise ehk võlgade ümberkujundamise menetlusse, kuid selle edukat läbimist raskendasid täitemenetluses varem seatud arestid. Nimelt, kohustustest vabastamise menetluse ajal täitemenetlus peatub, kuid kehtiva regulatsiooni järgi jäävad varasemad arestid jõusse.

Ta tõi esile, et kui 2021.a füüsilise isiku maksejõuetuse seadust loodi, ei reguleeritud seal üksikasjalikult, mis saab kohustustest vabastamise menetluse alustamisel varasematest arestidest ning seetõttu hakkasid praktikas kohtud areste omal algatusel tühistama. VTK pakub sellele probleemile lahendusi.

A. Logussov tõi veel olulise ja Eesti õiguskorras uuendusliku lahendusena esile täitemenetluse osalise peatamise võimaluse. Muudatus kaitseks eelkõige sissenõudja huve. Ta tõi näiteks olukorra, kus võlgnik vaidlustab konkreetse kohtutäituri toimingut, sest tema hinnangul on sissetulek arestitud vales ulatuses. Kui võlgnik palub praegu kohtul vaidluse ajaks täitemenetluse peatada ja kohus taotluse rahuldab, peatub kogu täitemenetlus, kuigi vaidlus puudutab ainult üht toimingut.

Ta rõhutas, et muudatusega antaks kohtutäiturile ja kohtule edaspidi võimalus kaalutlusotsusega peatada täitemenetlus ainult konkreetse vaidlustatud toimingut suhtes ning ülejäänud osas saaks seega täitemenetlust sissenõudja huvides jätkata, et nõude täitmine ei viibiks põhjendamatult.

A. Logussov märkis, et võlgniku seisukohast on positiivne muudatus see, et ühe täitemenetluse korral saaks ta ka peatamise ajal oma arestitud kontosid ja vahendeid vabalt kasutada. See põhimõte tuleneb ka kehtivast regulatsioonist, kuid keerukate õigusvaidluste vältimiseks on soov see seaduses sõnaselgelt sätestada.

Ta lisas, et samuti vaadati üle reeglid, mis käsitlevad eri täitemenetluste omavahelist konkurentsi. Täpsemalt, ühe täitemenetluse peatamine ei tohiks jätta võlgniku teisi võlausaldajaid võimalikest vahenditest ilma ning seetõttu sätestatakse, et ühe menetluse peatamise ajal võivad teised sissenõudjad oma nõudeid võlgniku suhtes sundtäita.

Peeter Ernits uuris, millal võiks VTK-st saada eelnõu. Samuti, kuidas hakkaks osaline täitemenetluse peatamine senises regulatsioonis praktikas toimima ning kas vastav süsteem on juba paigas.

Aleksandr Logussov vastas, et eelnõu on kavas saata kooskõlastusringile 2027.a teisel poolaastal ning esitada Vabariigi Valitsusele ja Riigikogule menetlemiseks 2028.a.

A. Logussov selgitas veel, et süsteem toimib põhijoontes juba praegu, kuid sellele soovitakse juurde tuua selge õiguslik alus. Täitemenetluses juba kehtib põhimõte, mida kõnekeeles nimetatakse „üks akt korraga” põhimõtteks. Selle kohaselt täidetakse esmalt esimesena menetlusse võetud täitedokumendi, olenemata sellest, mitu järgmist dokumenti sama võlgniku suhtes sundtäitmist ootab.

Ta lisas, et kui esimese täitedokumendi menetlus peatatakse, siis saab juba täna järjekorras edasi liikuda. Kehtivas õiguses paiknevad vastavad põhimõtted lihtsalt eri regulatsioonides ning uue regulatsiooniga soovitakse need põhimõtted koondada ja selgemalt sõnastada.

Madis Timpson tänas ettekande eest.

5. Ettekanne: Justiits- ja Digiministeeriumi väljatöötamiskavatsuse tutvustus karistusseadustiku muutmise seaduse eelnõu (lastevastaste seksuaalkuritegude

aegumistähtaegade pikendamise) koostamiseks

Madis Timpson andis VTK tutvustamiseks sõna JDM esindajatele.

Steven Andrekson tutvustas VTK (Lisa 4) sisu ja eesmärgi. Ta selgitas, et võrreldes VTK-ga on eelnõusse lisaks KarS-i 9. peatüki 7. jaos käsitletud seksuaalse enesemääramise vastastele süütegudele lisatud ka inimkaubanduse ja inimkaubanduse toetamise koosseisud ehk KarS § 133 ja § 133¹, mille lõige 2 punkt 2 puudutab konkreetselt alaealise vastu suunatud inimkaubandust. Lisandub ka KarS-i § 175, mis käsitleb eraldi koosseisuna alaealiste vastu suunatud inimkaubandust, kuid erinevus seisneb selles, et § 133 kirjeldab inimkaubandust vägivaldsetel meetoditel, siis § 175 vägivaldseid meetodite kasutust konkreetselt ei nõua. Ta märkis, et mittekontaktsete kuritegude puhul jäid eelnõus koosseisud VTK-ga võrreldes samaks. Kõige raskemate kuritegude aegumistähtaeg oleks 32 aastat arvates kannatanu täisealiseks saamisest ning mittekontaktsete kuritegude puhul 20 aastat.

S. Andreksen lisas, et eelnõust jäeti välja § 178¹, mis puudutab seksuaalse eesmärgiga kokkuleppe sõlmimist lapsealasega kohtumiseks. Kuigi tegemist on kahtlemata kuriteoga, leiti, et selle seos jääb kuriteokoosseisu sisu arvestades liiga kaugeks ning aegumistähtaaja pikendamine ei oleks teiste käsitletavate kuritegude sisuga võrreldes põhjendatud.

S. Andrekson sõnas, et kuriteod, mille aegumistähtaega eelnõuga pikendatakse, oleksid hõlmatud KarS §-i 81 lõike 7 punktis 3 sätestatud aegumise peatumise erandiga. See tähendab, et kuriteo aegumistähtaeg hakkaks kulgema alles kannatanu 18-aastaseks saamisest ning kestaks sõltuvalt kuriteokoosseisust pikendatult 32 või 20 aastat.

Ta tõi esile, et VTK-le saadud tagasisidest ja huvirühmadega toimunud kaasamiskohtumistest ilmnas ka vajadus hinnata, kas kuriteost tingitud tsiviilõigusliku nõude esitamise võimalus tsiviilhagi raames peaks olema seotud pikendatud kuriteo aegumistähtaajaga. Eesmärk on vältida olukorda, kus kuritegu ei ole veel iseenesest aegunud, kuid sellest tulenev kannatanu tsiviilõiguslik nõude esitamise võimalus on juba aegunud. Ta rõhutas, et kannatanul peaks igal juhul olema võimalus esitada kriminaalmenetluses tsiviilhagi seni, kuni kuritegu ei ole aegunud.

S. Andrekson lisas veel olulise tulevase muudatusena, et nii KarS-is kui ka kriminaalmenetluse seadustikus soovitakse senine mõiste „lapsporno“ asendada ohvrikesksema ja neutraalsema terminiga „laste seksuaalset kuritarvitamist kujutav materjal“.

Vilja Toomast küsis, kas JDM kaalus lahendust, mille kohaselt lastevastased seksuaalkuriteod ei aeguks üldse kunagi ehk ei kehtestataks ka 32-aastast aegumistähtaega.

Steven Andrekson vastas, et sellist võimalust kaaluti ning sellist ettepanekut esitati ka VTK tagasisides. Ta selgitas, et õigusdogmaatilisel väljendab kuriteo aegumine arusaama, et mida rohkem aega on kuriteo toimepanemisest möödunud, seda väiksem on vajadus riikliku sekkumise järele. Ta rõhutas, et teo nn karistusväärsus küll säilib, kuid karistuse mõju ja väärtus vähenevad aja jooksl.

S. Andrekson lisas, et karistamisvajadus sõltub omakorda ka süüteo raskusest ehk kas tegemist on esimese või teise astme kuriteoga. Praegu on ajalooliselt aegumatuks tunnistatud inimsusevastased kuriteod, genotsiid ja agressioonikuriteod. Nende kuritegudega rikutavad õigushüved ei ole samad kui lastevastaste seksuaalkuritegude puhul ning kui avada laiem arutelu lastevastaste seksuaalkuritegude aegumatuks muutmise üle, tekiks laiem küsimus, milliseks peaks üldise kujunema karistusõigussüsteem tervikuna.

Andre Hanimägi küsis hüvitussüsteemi kohta. Ta märkis, et Euroopa Nõukogu võttis käesoleva aasta suvel vastu direktiivi, mille kohaselt peab iga riik leidma võimalused hüvitiste maksmise süsteemi parandamiseks, kuid VTK-s seda küsimust nähtavasti ei käsitletud. Ta nõustus, et hüvitise nõude esitamise tähtaeg ei tohiks lõppeda enne kuriteo aegumistähtaega,

kuid küsis, kas on kaalutud hüvitussüsteemi automatiseerimist nii, et kannatanu ei peaks üldse ise hakkama hüvitist taotlema tsiviilvaidluse kaudu.

A. Hanimägi tõi näiteks, et kui kurjategijal ei ole võimalust ega tahtmist tasuda mittevahalise kahju hüvitist, siis mõnes riigis maksab selle kannatanule riik ning nõuab ise summa hiljem kurjategijalt tagasi. Ta küsis, kas selliseid lahendusi on siinkohal arutatud.

Andra Reinomägi selgitas, et kehtiv kuriteoohvrite hüvitamise süsteem võimaldab samuti inimesel pöörduda ning ohvriabi kaudu riigilt nii hüvitist taotleda. Hüvitise taotlemiseks kehtivad küll omad tähtajad, kuid juhul, kui kannatanul on ilmnenud terviseprobleemid, mille tõttu ei olnud tal võimalik varem taotlust esitada, lubab seadus hüvitist taotleda ka pikema aja jooksul.

Ta rõhutas, et alaealise puhul on hüvitist võimalik taotleda kolme aasta jooksul pärast täisealiseks saamist ning kui sellele lisandub veel terviseprobleem, saab taotlust esitada ka hiljem. Tähtaega arvestatakse ajast, mil inimese tervises seisund võimaldab tal taotluse esitada. Seega võimaldab ka kehtiv kuriteoohvrite hüvitamise süsteem taotleda riigilt tervisekahjustuse korral hüvitist pikema aja jooksul. Ta lisas, et hüvitussüsteemi poolt eraldi selle eelnõu raames siiski ei käsitletud.

Andre Hanimägi täpsustas, et kui alaealise puhul on hüvitise taotlemise tähtaeg kolm aastat pärast täisealiseks saamist, kuid kuriteo enda aegumistähtaeg on näiteks 10 või 15 aastat ning inimene pöördub alles 15 aasta pärast õiguskaitseasutuse poole ja kuriteo toimumine tõendatakse, siis kas tal on endiselt võimalik eraldiseisvalt taotleda ka mittevahalise kahju hüvitamist.

Andra Reinomägi vastas jaatavalt.

Valdo Randpere küsis, kas praegu välja pakutavad pikemad aegumistähtajad oleksid võimaldanud lahendada mõne seni Eestis esinenud juhtumi, kus kuritegu oli selgelt tõendatav, kuid menetlemine ei olnud aegumistähtaja möödumise tõttu enam võimalik.

Steven Andrekson vastas jaatavalt ning tõi esile, et VTK-s on kirjeldatud mõned sellised prokuratuurilt saadud näited. Ta rõhutas, et seksuaalkuriteod on teatavasti väga varjatud iseloomuga ning seetõttu võib eeldada, et õiguskaitseasutusteni jõudnud juhtumid moodustavad vaid jäämäe tipu.

Heljo Pikhof kommenteeris, et teatud juhtudel võib inimene olla juba aastaid ravi vajanud ja läbinud, kuid tagasiulatuvalt ei saa inimene tehtud kulutuste eest hüvitist taotleda ning julgus pöörduda õiguskaitseasutuste poole ja rääkida sellest, mis temaga juhtus, võib tekkida veel hiljem. Selleks ajaks võib inimene olla juba pika aja jooksul kandnud suuri kulusid oma tervise taastamiseks.

H. Pikhof leidis, et üks võimalus on hüvitada neid kulusid tagantjärele. Ta tõi lisaks esile, et kaaluda võiks elatisabiga sarnast süsteemi, mille puhul makstaks kannatanule hüvitist riiklikust fondist ning nõutaks raha hiljem kurjategijalt tagasi.

Andra Reinomägi vastas, et tänane süsteem juba toimib nii. Ta selgitas veel lisaks, et ohvriabi seaduse (OAS) alusel makstava kuriteoohvri hüvitise puhul annab tervisehäire esinemine õiguse taotlemise tähtaega ka edasi lükata. Tähtaeg võib alaealise puhul seega olla pikem kui kolm aastat pärast 18-aastaseks saamist. Kui tervises seisund paraneb, saab ta paranemisest arvates kolme aasta jooksul hüvitist taotleda. Ta rõhutas, et seda hinnatakse ja sisustatakse sõltuvalt konkreetsest juhtumist.

Peeter Ernits küsis, kui palju praegu Eestis eluaegset vangistust kandvaid vägistajaid vanglas viibib.

Lisaks, kas on tehtud uuringuid selle kohta, kui usaldusväärne on tõendamise vaatepunktist

kannatanu ja teo toimepanija mälu juhul, kui sündmusest on möödunud väga palju aega.

Steven Andrekson vastas, et eluaegset vangistust kandvate vägistajate arvu ei oska ta kohe välja tuua, kuid saab selle vastuse hiljem kirjalikult esitada.

S. Andreksen möönis, et tõendamise osas kaasnevad aja möödumisega paratamatult probleemid. Sellele juhtisid kaasamiskohtumistel tähelepanu ka prokuratuur ja kohtunik, et mida rohkem aega on teo toimepanemisest möödunud, seda vähem tõendeid tavaliselt säilib. Teiste riikide näitel on esinenud erandlikke juhtumeid, kus leitakse näiteks kannatanu 30 aasta vanune päevik, mille põhjal on võimalik saada teavet toimunu kohta. Enamasti on nii, et mida rohkem aega on möödunud, seda enam jääb juhtum sõna-sõna-vastu-olukorraks. Kohtumisel rõhutas kohtunik, et seda probleemi ei ole võimalik lõpuni vältida.

Heljo Pikhof küsis, kas arutelus peetakse silmas ohvriabist tulenevat raha või kuriteoohvri hüvitist.

Andra Reinomägi vastas, et Eestis maksab kuriteoohvrite hüvitisi Sotsiaalkindlustusamet. Ta juhtis tähelepanu, et OAS §-i 53 kohaselt on riigil tagasinõudeõigus.

Madis Timpson uuris, millal jõuab kirjeldatud eelnõu valitsusse.

Steven Andrekson vastas, et VTK-le tagasiside esitamise tähtaeg saabub kahe päeva pärast. Pärast tagasiside läbivaatamist ja analüüsimist püütakse eelnõuga võimalikult kiiresti edasi liikuda ning esitada see valitsusele oktoobris.

Andre Hanimägi küsis tagasiside osas, kas ohvrite esindajad on samuti pärast õigusliku tausta selgitamist kavandatava 32- või 20-aastase aegumistähtajaga nõustunud.

Andra Reinomägi vastas, et ohvrite esindajatega on räägitud ning nad mõistavad samuti hästi tõendamisega seotud probleemkohti. Ta märkis, et 32-aastane aegumistähtaeg annab võimaluse neile kannatanutele, kelle juhtum on ka tõendid olemas, et kuriteo toimepanija saaks süüdi mõista. Ohvrite esindajad on kinnitanud, et selline lahendus neile sobib.

Lea Danilson-Järg küsis, kas 32-aastane aegumistähtaeg tähendab seda, et selle jooksul peab olema jõustunud kohtuotsus või saab selle aja jooksul esitada kuriteoteate.

Andra Reinomägi vastas, et selle aja jooksul saab kuriteoteate esitada ning menetlust algatada, mitte menetlus ei pea selleks ajaks lõppenud olema.

Madis Timpson tänas kutsutuid ettekande eest.

6. Info ja muud küsimused

Infot ei esitatud ja muid küsimusi ei arutatud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Madis Timpson
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Selena Eenmaa
protokollija